

A HADITENGERÉSZETI ÉS A KAPCSOLÓDÓ ESEMÉNYEK KRONOLÓGIÁJA

1918.

1918. JANUÁR

- Kivonják a szolgálatból a HABSBURG, ÁRPÁD és a BABENBERG csatahajókat, hogy legénységet biztosítsanak a tengeralattjárók és a légi szolgálat számára.
A BABENBERG-et átminősítik lakóhajóvá.
A TÁTRA kísérőszolgálatot lát el márciusig.
A 4-es torpedónaszád Triesztben aknakereső szolgálatot lát el a háború végéig.
Az 51T felderítési és biztosítási feladatokat lát el a dalmát partok mentén.
A 19-es, 21-es, 23-as, 24-es, 32-es, 39-es torpedónaszádot átalakítják aknakeresőnek.
Az 53T torpedónaszád biztosítási feladatokat lát el Spalato és Curzola között.
Az 57T torpedónaszádon kazáncserét hajtanak végre.
A 63T torpedónaszád Polában állomásozik a háború végéig.
A 62T Polában állomásozik, majd javításon vesz részt.
Újból kibérlik, és szénszállítóként alkalmazzák a *Bellaura* gőzöst.
Az albániai útvonalon végzendő katonai szállítások lebonyolítására behívják a *Bruenn* és a *Graz* gőzösöket.
Visszaadják a tulajdonosaiknak a *Bucovina*, a *Giulia*, a *Kossuth Ferencz* és a *Majdan* gőzösöket.
A hadsereg újra bérbé veszi a *Ponsal* vontatót durazzói szolgálatra.
A *Tergeste* vontatót eladják a hadseregnek.
A *Maggie* motoros naszádot behívják a gjenovici Tengeralattjáró Állomásra.
A hadsereg megvásárolja a *Soko motoros naszádot*.
01. ***Lecsökkentik az összes katonai, haditengerészeti valamint polgári személy kenyér és hús fejadagját.***
Két tengeralattjáró Flottilla alakul, az 1. Polában, míg a 2. Cattaróban.
Az U27 Cattaróból a földközi-tengerre indul bevetésre.
Az U47 megérkezik Cattaróba.
Az U40 Málta közelében elsüllyeszti a brit *Sandon Hall* gőzöst.
Bombatámadás Bassano, Treviso és Mestre ellen.
02. ***Az orosz kormány újból engedélyezi a postai forgalmat Németországgal, Ausztria-Magyarországgal, Bulgáriával és Törökországgal.***
03. Az U22 kifut örjáratozásra a Po torkolat felé.
Az U15 megérkezik Polába, majd Brioniba vezénylik iskolahajónak.
Az U40 megtorpedóz egy brit teherhajót, de az nem süllyed el.
Az U47 kifut Cattaróból a Földközi-tenger felé.
04. Bombatámadás Bassano, Treviso, Mestre és Castelfranco ellen.
Az U22 befut Rovignóba a rossz időjárás miatt
Az olasz felfegyverzett kereskedelmi segédcirkáló a *Regina Elena* (7940 t) egy torpedótalálat következtében elsüllyed.
05. Az 54T torpedónaszádot áthelyezik Polába.

- Az U22 kifut Rovignoból és a Po torkolat előtt sikertelen torpedótámadást hajt végre egy torpedónaszád ellen.
06. A 71F torpedónaszád Cattaróba indul.
A 80T torpedónaszád megérkezik Sebenicoba.
Az U22 befut Rovignóba, majd Brioniba megy.
Az U28 kifut Polából a Földközi-tenger felé.

1918. JANUÁR

07. Az U4 kifut Polából Cattaro felé.
08. ***Wilson elnök a Kongresszus elé tárja a Tizennégy Pontot.***
A 68F torpedónaszád Polába megy.
A 81T torpedónaszádot áthelyezik Polába.
Az U40 befut Cattaróba.
16 mérföldre Molontától a rossz időjárásban a 83F torpedónaszád fedélzetéről a hullámok a tengerbe sodornak egy embert.
- 08-09. A *Cyclamen* (250 t) kísérő szlúp Bizerta előtt nagy sebességgel vontatott víz alatti robbantószerkezettel elsüllyeszti a Németországból Cattaro felé tartó német UB69-et.
09. Az ellenséges tengeralattjárók felkutatása során a viharos tenger sérüléseket okoz a WARASDINER rombolónak és a 97F torpedónaszádnak.
10. Az 59T torpedónaszádot Cattaróból Polába vezénylik.
A 88T a *Cyklop*ot támogatja egy partra futott vitorlás hajó mentésében.
Az U27 földközi-tengeri bevetésre fut ki Cattaróból.
- 10-11. A TÁTRA konvojt kísér.
11. Az U1-et és az U2-öt kivonják az aktív Flotta állományából és iskolahajóként Brioniba vezénylik.
Az U4 Cattaróba érkezik.
12. A RÉKA Lussinpiccoloba érkezik.
Az U28 elsüllyeszti az olasz *Bosforo* (2723 t) teherhajót, veszteség 26 fő.
Az U47 Cerigotto előtt elsüllyeszti a francia *Mica* (1535 t) gőzöst.
13. A szicíliai Peloro Foktól 1,25 mérföldre délre az U28 megtorpedózza a *Rapallo* (3811 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség egy fő.
14. ***A wiener neustadti Daimler üzem sztrájkba lép a hadsereg és a haditengerészet számára történő repülőgépgyártás leállítására.***
Sztrájkok a trieszti Austria Lloydnál és az Austria-Werftnél.
15. A SCHARFSCHÜTZE Zárába érkezik.
A DINARA Polából Sebenicoba kíséri az *Abbázia*, a *Kálmán* és a *Király* gőzösöket.
Az ULAN kifut Cattaróból.
Az U47 a Kasos-szorosban sikertelen torpedótámadást hajt végre egy gőzhajó ellen.
A 61T torpedónaszádot áthelyezik Cattaróba tengeralattjáró elhárító, aknakereső és kísérő feladatokra.
16. ***Általános sztrájk január 21-ig a kenyérfejadag csökkentése miatt (21 dkg-ról 17 dkg-ra).***
Az USKOKE, ULAN, CSIKÓS és a WARASDINER felderítésen Brindisitől Valonáig, majd az USKOKE rombolót Polába vezénylik.
Az 58T torpedónaszádot áthelyezik Cattaróból Polába.
Az U22 Polából Triesztbe megy.
17. Az ULAN Polába érkezik.

A DINARA befut Cattaróba kísérőszolgálatra.
A 70F bevetésen Pelagosa előtt.
Az U47 átvizsgál egy vitorlást, majd elengedi.
A Dardanellák közelében a török/német BRESLAU könnyűcirkáló megsemmisül egy aknatelepítő bevetésen.

1918. JANUÁR

17. Alexandriától északnyugatra 45 mérföldre egy tengeralattjáró megtorpedózza a brit *Windsor Hall* (3693 t) felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 27 fő.
A Porto d'Ascoli és San Benedetto del Tronto közötti sekély vízben az olasz ARPIA (217 t) torpedónaszád roncsnak ütközik és elsüllyed. Kevéssel később kiemelik és Anconában megjavítják és augusztus 25-én újból szolgálatba áll.
18. ***Heves sztrájkok Budapesten.***
Az 58T torpedónaszád Polából Cattaróba megy.
A Durazzo elleni szövetséges légitámadás során bombatalálat éri a *Balaton* gőzöst, veszteség 1 halott, 4 sebesült.
Sikertelen torpedótámadás a *Novi* gőzös ellen.
A szardíniai Mannu Foktól 75 mérföldre nyugatra egy tengeralattjáró elfogja a *Maria P.* (263 t) brit vitorlás kereskedelmi hajót.
19. Szabadkán lázadás tör ki a magyar haderőben.
A 14-es torpedónaszád Sebenicoból Curzolába viszi az L121 hidroplánt.
A 66F torpedónaszád Cattaróba indul állomáshelyre.
Bizerta előtt a CAMPANULA (1250 t) brit flotta aknakereső szlúpjja elsüllyeszti a Németországból Cattaróba igyekvő német UB66-ot.
- 19-20. A TÁTRA konvojt kísér.
20. A Bojana torkolatában a *Styria* gőzössel történő összeütközésben megsérül a 80T torpedónaszád, majd Polába megy.
A Földközi-tenger keleti medencéjében a német UC22 megtorpedózza és elsüllyeszti a *Louvain* (1830 t) brit felfegyverzett vámőrhajót.
Imbros előtt a GOEBEN német csatacirkáló ágyútűzzel elsüllyeszti a RAGLAN (6150 t) és az M28 (540 t) brit monitorokat.
A GOEBEN aknára fut, majd felfuttatják a partra. A brit Királyi Haditengerészet Repülőerő gépei megbombázzák, de a csatacirkálót újból úszóképes állapotba helyezik, majd Konstantinápolyba vontatják.
21. ***Ausztria-Magyarországon véget érnek a sztrájkok, de hét hadosztályt tartósan visszavezényelnek a frontról. A gyári munkások extra kenyérfejadagot kapnak a Hadsereg terhére.***
A *Gödöllő* gőzös Polába érkezik, hogy átalakítsák gyors felfegyverzett csapatszálító hajóvá.
Az U32 befut Cattaróba.
Máltától 140 mérföldre délkeletre az U28 elsüllyeszti a *West Wales* (4331 t) brit felfegyverzett szénszállítót.
22. ***Általános sztrájk Prágában.***
Polában a német munkások és az Arzenál munkásai január 27-ig sztrájkolnak, így rosszabbodik a tengeralattjáró javítások helyzete. A vezetőket elbocsátják. Néhány matróz és katona csatlakozik a sztrájkolókhhoz. Az arzenáli munkások bérét felemelik. Jobb ruházatot és cipőket ígérnek nekik, a családjaik visszatérhetnek Polába, (ahonnét a háború elején távozniuk kellett).
A PANDÚR és a 93F torpedónaszád megérkezik Polába.

A 92F torpedónaszádot áthelyezik Cattaróba.
Máltától 33 mérföldre délre az U27 megtorpedózza az *Anglo Canadian* (4239 t) és a *Manchester Spinner* (4247 t) felfegyverzett kereskedelmi hajókat, az *Anglo Canadian* vesztesége 3 fő.

23. A 80T torpedónaszád javításon Polában március 21-ig.
A SCHARFSCHÜTZE befut Sebenicoba.

1918. JANUÁR

24. Az U47 befut Cattaróba a bevetéséről.
A *Salona* gőzöst behívják a Fiume és Cattaro közötti csapatszállításra.
25. A Csikós Polába indul.
A 84F torpedónaszád befut Sebenicoba.
Az UZSOK futópróbán, majd befut Polába.
Az U47 Cattaróból Polába indul javításra.
Az U27 visszatér a bevetéséről Cattaróba.
Az U28 befut Cattaróba.
26. Calamotta közelében egy ellenséges tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre a WARASDINER ellen.
Bombatámadás Treviso és Mestre ellen.
27. ***A bolsevikok megszakítják a kapcsolatot Romániával.***
A SCHARFSCHÜTZE cattarói állomáshelyre indul.
A VELEBIT és a 70F felderítést hajt végre Pelagosa előtt.
Az U27 és az U28 befut Gjenovicba.
Az U47 Polába érkezik nagyjavításra.
Polában lefűjják a sztrájkot.
28. ***400 000-en sztrájkolnak Berlinben a békéért.***
Súlyos harcok a Tírol fronton.
A 84F Curzolából Cattaróba vonatja a sérült K385 hidroplánt.
29. A VELEBIT felderítésen Pelagosánál és csapatokat tesz partra.
A Peloro Foktól 6 mérföldre nyugat-északnyugatra egy tengeralattjáró megtorpedózza a *Geo* (3048 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 16 fő.
A ciprusi Gata Foktól 100 mérföldre délnyugatra egy tengeralattjáró elfogja a *Taxiarchis* (160 t) brit kereskedelmi vitorlást.
30. ***A német sztrájkok hat nagyobb városba terjednek szét.***
Az U4 kifut Cattaróból a Taranto előtt cirkálásra.
Máltától 40 mérföldre kelet-északkeletre egy tengeralattjáró megtorpedózza a *Minnetonka* (13 528 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 4 fő.
31. ***Kikiáltják a Szovjetuniót.***
Kihirdetik a statáriumot Berlinben és Hamburgban, a gyárakat katonai ellenőrzés alá helyezik, és sok munkást behívják katonának.
A KAISERIN UND KÖNIGIN MARIA THERESIA-t átminősítik a polai német tengeralattjárósok lakóhajójává.
Az 58T befut Polába.
A 65F torpedónaszádot áthelyezik Sebenicoba.

1918. FEBRUÁR

A HABSBURG-ot átminősítik kiképzőhajóvá.
Az ÁRPÁD-ot valószínűleg kiképzőhajóvá minősítik át, illetve a cattarói lázadás

után börtönhajóvá.

Az ORJEN kísérőszolgálaton.

Az *Arsa*, *Cetina* és a *Pelagosa* gőzösöket áthelyezik a Tengeralattjáró Felderítő Flottillához (lásd még február 12-én).

Újra bérbe veszik a *Giulia* gőzöst, a *Nad* gőzöst pedig feltételesen visszaadják a tulajdonosának.

1918. FEBRUÁR

01. *Titkos francia-osztrák-magyar tárgyalások kezdődnek Svájcban (február 25-ig tartanak).*

A CSIKÓS Polába érkezik.

A 65F befut Cattaróba.

A 81T kazáncserébe kezd.

Az U4 sikertelen torpedótámadást hajt végre egy teherhajó ellen.

Cattaróban kitör a matrózlázadás, melynek a SANKT GEORG a központja, de a lázadásban részt vesz a KAISER KARL VI, a KRONPRINZ ERZHERZOG RUDOLF, a NOVARA, a HELGOLAND, TÁTRA, HUSZÁR, a WARASDINER, a DINARA, a BALATON, a CSEPEL, az ORJEN, a GAA és a torpedónaszádok legénysége (mely hajók rövid időre felvonják a vörös lobogót).

02. 07.00 Polából kifutnak ERZHERZOG KARL, ERZHERZOG FRIEDRICH és az ERZHERZOG FERDINAD MAX csatahajók a TURUL, CSIKÓS és a TRIGLAV (II), ULAN, valamint a 83F, 86F, 88F, 89F, 90F, 93F, 95F és a 98M kíséretében, segíteni a cattarói lázadás leverését.

A lázadás vezetője, Sesan tengerész zászlós át akarja vinni a hajókat az olaszokhoz, de a legénység zöme ezt már nem akarja.

14.10. A NOVARA 200 fő legénységet kitesz a partra, bevonja a vörös lobogót, majd elhagyja a horgonyzóhelyét és a Catene-szoros előtt horgonyoz le. Példáját követi a HELGOLAND, KAISER KARL VI, TÁTRA, HUSZÁR, WARASDINER, DINARA, BALATON, ORJEN, CSEPEL és a torpedónaszádok.

Éjjel a GAA és a RUDOLF bevonja a vörös lobogót, a SANKT GEORG magára marad.

Korfutól nyugatra egy ellenséges tengeralattjáró elhibázza torpedójával az U4-et.

03. 07.25-kor befut a Cattarói-öbölbe a III. Csatahajó osztály a kísérőegységeivel, mire a SANKT GEORG is megadja magát. A lázadás vezetője a K207-es vízirepülőgéppel Olaszországba szökik. A hajókról összeszednek 800 matrózt. 40 főt bíróság elé állítanak és ezt követően négyet kivégeznek. 300 főt bebörtönöznek a BABENBERG-en.

A TURUL befut Polába,

A 94F Gjenovicba érkezik.

Bombatámadás Velence ellen.

A CSIKÓS visszaindul Polába.

Titkos amerikai-osztrák-magyar találkozó Svájcban.

04. Az ULAN visszatér Polába.

A CSIKÓS Polába érkezik egy június 4-ig tartó nagyjavításra.

A 88F befut Polába.

Alexandriától 38 mérföldre észak-északnyugatra egy tengeralattjáró elsüllyeszti a *Standish Hall* (3996 t) brit felfegyverzett szénszállítót.

05. *Kenyértüntetés a franciaországi Rouanne-ban.*

Bombatámadás Velence ellen.

A TRIGLAV (II) befut Polába.

Chioggia előtt egy repülőgép hét bombát dob le az U22-re.
A Földközi-tengeren a spanyol vizeken a német U64 elsüllyeszti a *Caprera* olasz felfegyverzett kereskedelmi segédcirkálót.

1918. FEBRUÁR

06. A 88F az olasz partok elleni légitámadást biztosítja.
A 99M befut Gjenovicba.
Elsüllyed a *Duca di Genova* olasz felfegyverzett kereskedelmi segédcirkáló.
07. A DROMEDAR és a 71F aknákat telepít a Punta d'Ostro előtt.
Az Elba szigetén lévő Portoferrairotól nyugatra a német UB49 torpedóval elsüllyeszti a G32 (425 t) olasz őrhajót.
08. A *Szent László*, a *Meran* és a *Budapest* gőzösöket kísérő SCHARFSCHÜTZE romboló összeütközik a *Budapesttel*, miközben Teodo felé változtatja az útirányát.
A SCHARFSCHÜTZE kidokkol Teodóban és ideiglenes javításokat végeznek rajta.
A RÉKA Lussinból befut Polába.
A 77T Polába érkezik javításra.
A 98M torpedónaszádot Polából Cattaróba helyezik.
A 100M befut Gjenovicba.
Madeirától 190 mérföldre észak-északkeletre egy tengeralattjáró elfogja az *Artesia* (2762 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 1 fő.
09. ***A Központi Hatalmak különbéke egyezményt írnak alá Ukrajnával.***
10. A RÉKA Polába érkezik.
Az 56T vontába veszi a kényszerleszállást végzett K177 hidroplánt.
- 10-11. A TÁTRA konvojt kísér.
Három 12 tonnás olasz motoros torpedónaszád (MAS 94, MAS 95, MAS 96, melyek egyikének parancsnoka Rizzo fregattkapitány, és egy másikon Gabrielle d'Annunzio tartózkodott) sikertelen támadása négy gőzhajó ellen a Fiuméhez közeli Buccarinál.
11. ***Lázadás a magyar Hadseregben.***
A *Miramar* Polába érkezik.
A 61T befut Kumborba.
Az U43 kifut Polából Cattaro felé.
A 8-as torpedónaszád a Kriz Foknál felüt a fenékre és megsérül az orrtökéje.
Elkezdik a Fanótól Korfuig tartó tengerzár kiépítését.
12. Lussin előtt az olasz F7 (262 t) tengeralattjáró megtorpedozza a konvojban közlekedő *Pelagosa* gőzöst, a 89F menti meg a személyzetét.
13. A 83F megsérül, amikor összeütközik a 95F torpedónaszáddal.
14. ***Lázadás a magyar Hadseregben.***
Oroszország bevezeti a Gergely Naptárt (a Julián Naptár szerint február 1-én).
A német U35 titokban német ügynökökkel találkozik a spanyolországi Cartagena előtt.
Ellenséges repülőgépek támadják a TRIGLAV (II) rombolót.
Az U43 megérkezik Cattaróba.
15. A TÁTRA konvojt kísér.
A Cattaro előtti aknamezőn megsemmisül a BERNOULLI (397 t) francia tengeralattjáró.
A WARASDINER egy hózáporban összeütközik a *Hercegovina* gőzössel.

- A 81T torpedónaszádon befejezik a kazáncserét.
16. Az Antivariból indult *Hegedűs Sándor* gőzös összeütközik a 15-ös torpedónaszáddal. A torpedónaszád a sérülés kijavítására Polába megy, majd visszatér Cattaróba.

A *Senj*, a *Slavija* és a *Tátra* gőzösök tengeralattjáró felderítő szolgálaton.

1918. FEBRUÁR

17. A vihar során a *Carlo* gőzös zátonyra fut a Vegliahoz közeli Mala Slivanjska szirteken és elsüllyed.
Az U43 kifut Cattaróból a Földközi-tenger felé.
18. ***A németek felújítják a harctevékenységeket a keleti fronton.***
A 93F befut Polába.
19. ***Károly császár elküldi a spanyol királynak a Wilson elnöknek szóló békeüzenetét.***
Az U41 csatlakozik a flottához.
20. A *Galicia* és a *Linz* gőzös Durazzoba indul a 100M kíséretében.
Az UZSOK első bevetése, légitámadás biztosítása. Bombatámadás Velence és Padova ellen.
Az U4 és az U23 kifut Cattaróból az Otrantói-szoros felé.
21. Leszerelik a KOMET fegyverzetét, de a hajó továbbra is a sebenicói állomás helyen marad.
Az U23 Valona előtt megtámadja a *Menfi* csapatszállítót is magában foglaló konvojt, és az AIRONE (216 t) olasz romboló elsüllyeszti. A teljes személyzete odavész.
22. A SCHARFSCHÜTZE rombolót a 200-as tender Curzolába, majd a *Pronta* gőzös Fiumébe vontatja.
A TURUL-t és a 97F-et áthelyezik Cattaróba.
Az U20-at Polából áthelyezik Triesztbe.
A WARASDINER javításra és kazáncserére Polába megy.
23. Polánál lezuhan egy korábban olasz hidroplán (számnélküli).
Málta előtt aknára fut és elsüllyed a kibérelt Marion (128 t) brit trawler.
24. A 90F torpedónaszádot Polából áthelyezik Cattaróba.
Az U28 kifut Cattaróból bevetésre a Földközi-tenger felé.
Nagyméretű légitámadás a Velence közeli San Andrea haditengerészeti légi bázis ellen.
25. ***Véget érnek Svájcban a francia-osztrák-magyar titkos tárgyalások.***
A DINARA Molontához kíséri az U32-öt.
A STREITER és a 85F befut Polába.
A TRIGLAV (II) Parenzoba visz egy repülőgépet.
A DUKLA eredménytelenül kutat egy, az ellenség által repülőgép után.
Légitámadás Velence, Castelfranco és Mestre ellen.
Az UZSOK felszed egy repülőgépet.
Kifut Cattaróból az U32bevetésre a Földközi-tenger felé.
- 25-26. A TÁTRA konvojt kíséri.
26. A 91F torpedónaszádot Polából áthelyezik Cattaróba.
Hivatalosan is megalakul a Tengeralattjáró Felderítő Flottilla (U-Such Flotille) (lásd még február 16-án); az *Adria*, a *Cetina* és a *Novi* gőzöst áthelyezik a Flottillához.
Az U27 kifut Cattaróból bevetésre a Földközi-tenger felé.
Légitámadás a velencei Arzenál ellen.

- 26-27. A 81T részt vesz a Pola elleni légitámadás elhárításában
 27. A *Nanos* vontatót áthelyezik a polai kikötőbe és az Arzenálhoz.
 28. ***A magyar Hadsereg élelmiszerellátása kritikus helyzetbe kerül, a kormány további rekvirálásokat rendel el.***
 Az UZSOK Polában kidokkol április 3-ig.

1918. FEBRUÁR

- 28 A lemnosi Valanidhi Zátonyok végénél hajótörést szenved a brit bérelt *Nerissa II* (173 t) trawler.

1918. MÁRCIUS

- A MONARCH-ot átminősítik a Gjenovicban állomásozó tengeralattjárósok lakóhajójává.
 A BUDAPEST-et és az ASPERN-t Triesztből Polába vezénylik, ahol lakóhajóként szolgálnak.
 A KAISER KARL VI cirkálót Sebenicoba vezénylik, ahol a parancsnokságot helyezik el rajta.
 A SZIGETVÁR-t Triesztből áthelyezik Polába, ahol a torpedóiskola lakó- és célhajójaként szolgál.
 Az USKOKE az isztriai partok mentén őrzéjatozik.
 Visszaadják a tulajdonosaiknak a *Bellaura*, a *Carolina* és a *Pannónia* gőzösöket.
 A *Bregenz* gőzhajót behívják katonai szállításokra.
 A Hadsereg lefoglalja az *Euterpe* gőzöst (haditengerész személyzettel), és gyorsjáratú csapatszállítóként alkalmazza a Fiume – Cattaro útvonalon.
 A behívott *Leopolis* és *Praga* tehergőzösöket a Hadsereg az albániai útvonalon használja szállításokra.
 Mint katonai szállítóhajót Fiumében, újra bérbe veszik a *Magyarország* gőzöst.
 Újból kibérlik a *Bucovina* és a *Majdan* gőzösöket.
 A *Veljko* gőzöst Zelenikába vezénylik a 19. Hadtesthez.
 A *Csikós* vontatót lefoglalják a 19. Hadtest számára.
01. ***A német csapatok elfoglalják Kijevet.***
 Leváltják Njegovan tengernagy főparancsnokot, és kettéosztják a Parancsnokságot. Horthy Miklós ellentengernagyot, a NOVARA korábbi parancsnokát nevezik ki Flottaparancsnoknak, míg Holub altengernagy veszi át a Hadügyminisztérium Tengerészeti Osztályának vezetését.
 A *Petka* gőzös Polába viszi a cattarói matrózlázadás 197 résztvevőjét, hogy bebörtönözzék őket a BABENBERG-en.
02. A SCHARFSCHÜTZE Polába érkezik az augusztus 5-ig tartó javításra.
 A 81T befut Polába.
03. ***A BRESZT-LITOVSKI OROSZ-NÉMET BÉKE. Oroszország lemond a balti államokról, Lengyelországról, Fehér-oroszországról, Finnországról és a három Örmény kerületről, 630 000 hadifogoly hazatér.***
 A német UC48 tengeralattjárót internálják a spanyolországi Ferrolban.
04. Behívják a polai Arzenálhoz a *Belvedere* gőzöst, hogy a munkások lakóhajójaként szolgáljon.
 Nyolc bombatámadás Velence ellen, veszteség 13 repülőgép. Bombatámadások Padova, Mestre és Treviso ellen is.
 A krétai St Johu Foktól 15 mérföldre egy tengeralattjáró megtorpedózza a *Rox-*

burgh (4630 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 6 fő.
A szíriai Yafától 33 mérföldre délnyugatra a *Kalgan* (1862 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót megtorpedózza egy tengeralattjáró, veszteség 1 fő.

1918. MÁRCIUS

05. ***ELŐZETES BÉKEKÖTÉS ROMÁNIA ÉS A KÖZPONTI HATALMAK KÖZÖTT. Dobrudzsát átengedik, a magyar határvonalat „küigazítják”, Romániának segítenie kell a Központi Hatalmak bevonulását Ogyesszába, továbbá kereskedelmi előjogokat kell biztosítania.***
A 82F befut Cattaróba.
Az U40 kifut Cattaróból a Földközi-tenger felé.
A *Novi* motoros naszádot behívják és Polában teljesít készenléti szolgálatot.
06. ***Wilson elnök a Károly császárnak címzett válaszában a felségterületek teljes részletezését kéri a képviselők találkozója előtt. A Japánon keresztül küldött osztrák-magyar választ nem kapja meg.***
Az U20 kifut Triesztből Velence elé járőrözni.
A *Marmeri* motoros naszádot behívják Polába hadiszolgálatra.
Alexandria előtt egy ütközést követően elsüllyed a *Princess Alice* (225 t) brit bérelt trawler.
07. ***Japán úgy határoz, hogy még több rombolót küld az európai vizekre.***
08. Az U28 torpedóval támad két teherhajót.
09. ***Az utolsó béketapogatózások szeptemberig, újabb találkozó Svájcban Smuts és az osztrák-magyar diplomaták között, a francia-olasz annexiós követelések véget vetnek minden további tárgyalásnak.***
Az L59-es német haditengerészeti léghajó a nápolyi haditengerészeti bázis acélüzeme ellen intéz támadást, melyet azután az osztrák-magyarok számlájára írnak.
10. A WARASDINER befut Polába a június 24-ig tartó javításra és kazáncserére.
A 6-os torpedónaszád Sebenicoban állomásozik, mint mozgó torpedóállomás.
A 79T torpedónaszádot Cattaróból áthelyezik Polába.
A krétai Drepano Foktól 62 mérföldre kelet-északkeletre egy tengeralattjáró megtorpedózza a *Chagres* (5288 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 1 fő.
11. Ellenséges repülőgépek sikertelen támadást hajtanak végre a légitámadást biztosító 85F torpedónaszád ellen.
Osztrák-magyar hidroplánok légitámadása Nápoly ellen.
Az U28 elsüllyeszti a brit *Stolt Nielsen* (5684 t) tehergőzöst.
Marsa Scirocco előtt egy összeütközés után elsüllyed a *Frigate Bird* (84 t) brit bérelt drifter.
12. ***A német csapatok elfoglalják Ogyesszát.***
Újabb sztrájkok kezdődnek a vasútvonalakon és két lőszergyárban.
A 9-es torpedónaszád befut Polába.
A *Neretva* gőzöst áthelyezik a Tengeralattjáró Felderítő Flottillához.
- 13-14. A TÁTRA konvojt kíséri.
14. Ellenséges vízrepülőgépek megrongálják a *Kanonenboot I*-et (ex-*San Giusto*) a Lagúna Flottillához tartozó ágyúnaszádot, melyet ezután leszerelnek.
Gradotól keletre három olasz repülőgép támadja meg a *Veljko* gőzöst.
Az U28 sikertelen torpedótámadást hajt végre egy gőzös ellen a Spartivento Fok közelében.

- Máltától 86 mérföldre, keletre egy tengeralattjáró elsüllyeszti az *Ardandearg* (3237 t) brit felfegyverzett szénszállítót, veszteség 2 fő.
15. A 75T Cattaróból Polába hajózik.
16. ***A bécsi rendőrség jelenti: „egyre nő és terjed a Németországgal szembeni ellen-érzés”.***

1918. MÁRCIUS

16. (vagy 18.) A Hadsereg kórházhajójaként szolgáló *Metkovich* gőzöst olasz repülőgépek bombázzák San Giovanni di Medua előtt.
Az U29-et Polából Cattaróba vezénylik.
17. A Cattarói-öböl előtt DINARA tévedésből nekiront a hazatérő U43-nak, míg a 100M torpedónaszád belerohan a DINARÁ-ba. A sérült a rombolót a 100M Teodóba vontatja, míg az U43 saját erőből befut Gjenovicba.
Az 56T torpedónaszád Lessina előtt vontába veszi a Németországból Polába tartó német UC47 tengeralattjárót, és addig vontatja, míg az folytatni nem tudja az útját.
A felderítő szolgálatról visszatérő 96F Musiltól délnyugatra felfedezi a lelőtt A87-es hidroplánt, és bevontatja a kikötőbe.
Az ULAN és az USKOKE az olasz partok előtt portyázik.
Az U28 visszatér a bevetéséről Cattaróba.
Az U41 kifut Polából a Földközi-tenger felé.
Az Athéni-öbölben egy tengeralattjáró elsüllyeszti a *Waihemo* (4283 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót.
A Garda tavon egy tűz következtében elsüllyed az olasz MAS 10 (16 t).
18. A szövetségesek nem ismerik el a Breszt-litovszki Egyezményt, valamint a német-román Békeegyezményt.
Promontore előtt egy ellenséges tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást intéz az USKOKE ellen.
A St. Vincent Foktól 324 mérföldre nyugatra a német U153-as megtorpedózza a *Promoteo* (4450 t) olasz felfegyverzett olajszállító hajót.
Algirtól 95 mérföldre északra egy tengeralattjáró megtorpedózza a brit *Saldanha* (4594 t) felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 6 fő.
19. A PANDÚR Polából Cattaróba indul.
A *Linz* gőzös a Rodoni Foknál aknára fut, veszteség 697 katona, matróz és olasz hadifogoly, 342 főt megmentenek. A mentésben részt vesz a BALATON, a 74T és a 98M. Egy ellenséges tengeralattjáró sikertelenül támadja a 98M torpedónaszádot.
Az U40 Máltától délnyugatra elsüllyeszt egy teherhajót.
Az U43 Cattaróból Polába indul javításra, de útközben Fiumébe irányítják.
20. A 200-as tender Fiumébe vontatja a DINARA rombolót, ahová március 25-én érkezik meg.
Az U40 elsüllyeszti az *Antoniosz Thupilatosz* görög gőzhajót.
Alexandriától északra egy szövetséges konvoj négy hajót veszít, köztük a *Yochow* (2127 t), veszteség 50 fő, továbbá a *St Dimitrios* (3359 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajókat.
Ausztria-Magyarország beindítja a világ első menetrendszerinti légitápostá szolgálatát Bécs és Kijev között (csak katonai és diplomáciai küldemények szállítása).
21. A 80T torpedónaszád újra szolgálatba áll Polában.
Az U43 befut Fiumébe javításra, mely június 6-ig tart.

22. A 95F torpedónaszádót áthelyezik Gjenovicba.
Az U27 és az U28 befut Cattaróba.
Leszerelik a *Dampfer XI*-et.
- 22-24. A TÁTRA konvojt kíséri.

1918. MÁRCIUS

23. A 60T torpedónaszádót áthelyezik Sebenicoba.
A Quarneróban Brusnjak közelében zátonyra fut és megsérül a *Gödöllő* gőzös, és visszavontatják Fiumébe.
Az U40 Szciliától délre elsüllyeszt egy ismeretlen teherhajót.
- 23-24. A német UC67-es tengeralattjáró Bizerta előtt megtorpedózza a PARTENOPE (834 t) olasz aknarakó ágyúnaszádót.
25. ***Ogyesszában az osztrák-magyar és német csapatok elfogják az Archimede (815 t, ex-Homs, ex-Capercailzie brit jacht) olasz jachtot.***
Az U29 bevetésre indul Cattaróból a Földközi-tengerre.
26. A 71F Polába érkezik kazáncserére és javításra.
Az U32 visszatér Cattaróba a bevetéséről.
27. ***Megérkezik Ukrajnából Ausztria-Magyarországra az első élelmiszerszállítmány.***
29. A RÉKA kifut Polából Cattaro felé.
30. A RÉKA Cattaróba érkezik.
Légi csata a brit Királyi Repülőerők vadászgépeivel.
Az U41 az afrikai partok előtt sikertelen torpedótámadást hajt végre egy tehergőzös ellen.
31. Valettától 18 mérföldre kelet-északkeletre egy tengeralattjáró elfogja a *San Nicola* (24 t) brit kereskedelmi vitorlást.
Az első polgári levélforgalmat szállító repülés Bécs-Krakkó-Lemberg-Kijev között, a világon ez első nemzetközi légitársaság járat.
44 000 katonaszökevényt fogtak el január 1. óta, rövidített bírósági eljárást vezetnek be a szökevények ellen.

1918. ÁPRILIS

- A cattarói matrózlázadás után leszerelt SANKT GEORG cirkálót újból szolgálatba állítják Cattaróban, mint parancsnoksági hajót.
Újból behívják a *Dampfer IV*-et (*Gastein* gőzös) csapatszállításokra.
Az *Argentína* gőzöst lefoglalják kórházhajónak a Hadsereg számára.
Az *Euterpe* gőzöst visszaadják a tulajdonosainak.
A *Füred* gőzöst behívják hadiszolgálatra Cattaróba.
A *Salona* gőzös rövid időre megfeneklik.
Elhatározzák a monfalconei CNT hajógyárban építés alatt álló kínai cirkáló befejezését, de a munkálatok már nem kezdődnek meg.
A fiumei Danubius Hajógyár benyújtja egy 2000 tonnás romboló tervét, melyet az illetékesek jóváhagynak, de nem adnak le rendelést.
Németország nagyméretű tengeralattjáró építésbe kezd Polában és Cattaróban.
01. ***A Hadsereg Főparancsnokság „ellenpropaganda” osztályt állít fel az Oroszországból hazatért hadifoglyok kezelésére.***
02. ***Czernin kijelenti a bécsi Városi Tanácsban, hogy béketárgyalások kezdődhetnek Clemenceau-val, ha Franciaország nem követelné magának Elzász-Lota-***

ringiát.

Az U40 befut Cattaróba, majd dokkba megy.

Az U41 egy támadást kísérel meg egy konvoj ellen, de a baloldali dízelmotorja meghibásodik.

03. A *Valona* gőzös befut Sebenicoba.

1918. ÁPRILIS

04. Cattaróból Polába vezénylik az ERZHERZOG KARL, ERZHERZOG FRIEDRICH és az ERZHERZOG FERDINAND MAX predreadnought csatahajókat.

Az 53T befejezi a Spalato és Curzola közötti konvojkísérő szolgálatot és áthelyezik Cattaróba.

Az U31 kifut Polából Sebenico felé.

Az U29 megtorpedózza az ismeretlen nemzetiségű 8000 t-ás gőzöst a Jón-tengeren, melyről nem derül ki, hogy elsüllyedt-e.

A TRIGLAV (II), a LIKA (II), a DUKLA és az UZSOK Polából Cattaróba indul.

A *Makarska* gőzöst a Tengeralattjáró Felderítő Flottillához vezénylik.

05. A tengeren megsérül a LIKA (II) kormánylapátja, melyet sikerül megjavítani.

Az 53T Cattaróban állomásozik.

Az U41 motorhiba miatt befut Cattaróba.

Az U29 sikertelen támadást hajt végre egy teherhajó ellen.

05-06. Sikertelen osztrák-magyar kísérlet az anconai olasz MAS bázis lerombolására. Az USKOKE-ről egy több mint 60 főt számláló partraszálló osztag egy a 96F által vontatott bárkán partot ér Ancona közelében, majd mindet elfogják, miután két olasz pénzügyőr felismeri őket, és addig tüzel rájuk, amíg oda nem érkeznek a csendőrök.

06. Két torpedónaszád a K310 repülőgépet keresi az Adrián.

A Cattaróból kifutó NOVARA, CSEPEL, ORJEN és a TÁTRA az olasz partok előtt járőrözik a Gargano Fokig, majd Polába hajózik.

07. A TÁTRA Polában állomásozik június 6-ig.

Az ORJEN szintén Polába érkezik.

Az U20 és egy brit tengeralattjáró kétszer is sikertelen torpedótámadást intéz egymás ellen.

A CSEPEL javítás miatt Polában tartózkodik április 20-ig.

A TRIGLAV (II), LIKA (II) és az UZSOK befut Cattaróba.

Cattarótól 30 mérföldre kigyullad és elpusztul az L59-es német Zeppelin léghajó.

08. A BALATON Cattaróból Polába indul.

A LIKA (II), UZSOK, 61T és a 82F a Punta d'Ostrótól 60 mérföldre kimentik a lelőtt K310 hidroplánt.

A *Grillo* (8 t) olasz rohamesónak sikertelen támadása Pola ellen.

Alexandriától 14 mérföldre északra egy tengeralattjáró megtorpedózza a *Bengali* (5684 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót.

09. ***Clemenceau Czernin április 2-i beszédére válaszul nyilvánosságra hozza a Károly császártól 1917. március 31-én kapott békefelhívását („Sixtus levél”).***

A DINARA partra fut, miközben az *Előre* gőzös Porto Rébe vontatja.

Az U41 Cattaróból Polába indul Zára érintésével.

A német U52 befut Cattaróba.

10. ***Czernin hazugságnak nevezi Clemenceau kijelentéseit, és táviratban biztosítja Vilmos császárt, hogy sohasem ismerik el a franciák igényét Elzász-Lotaringiára.***

Az 56T Cattaróba érkezik.

Nyolc francia-olasz romboló Brindisiből Tarantóba kísér három olasz csatahajót. Az éjszaka folyamán a *Benedetto Cairoli* (770 t) olasz romboló összeütközik a *Giacinto Carini* olasz és a *Faulx* (745 t) francia rombolókkal. A két utóbbi elsüllyed.

1918. ÁPRILIS

11. Az U41 Polába érkezik javításra.
Egy tengeralattjáró elsüllyeszti a Marseille felé tartó *Kingstonian* (6564 t) brit csapatszallítót, veszteség 9 fő.
12. ***A francia hírügynökség nyilvánosságra hozza Károly császár Sixtus hercegnek írt teljes levelét.***
Zágrábban szolidaritási esküt tesz a Szerb-Horvát-Szlovén Nemzetgyűlés.
A VIRIBUS UNITIS és a SZENT ISTVÁN a 93F kíséretében gyakorlatozik.
A 8-as torpedónaszád Pescarától 15 mérföldre a tenger irányában légitámadást biztosít.
A *Grillo* (8 t) rohamcsónak újabb sikertelen támadási kísérlete Pola ellen. A *Cavaletta* és a *Pulce* rohamcsónakokat, a személyzete elsüllyeszti a közeledő osztrák-magyar repülőgépek elől.
A PANDÚR és a RÉKA Lissába megy.
A HUSZÁR és a TURUL bevetésen az olasz partok ellen.
Légitámadás Velence ellen.
- 12-13. Támadás az otrantói tengerzár ellen.
13. ***Károly császárt enyhe lefolyású szívinfarktus éri.***
Pola előtt a személyzete elsüllyeszti az olasz *Cavaletta* és *Locusta* rohamcsónakokat (lásd május 13-24-ét).
14. ***Lemond Czernin.***
A 72F Sebenicoból Polába vontatja az 56T torpedónaszádot.
A 69F torpedónaszád a Zukovik öbölben megfeneklett német UC25 segítségére siet.
15. Horthy ellentengernagy elrendeli Pola biztonságának megerősítését.
Az U29 visszatér a bevetéséről Cattaróba.
A Szövetségesek megkezdik a Fanótól Otrantóig húzódó hálózás kiépítését (mely szeptember 20-ig tart).
16. Az általa kísért *Petka* gőzössel történt összeütközés után Moscenince és Lovrana között elsüllyed a STREITER romboló, veszteség négy halott.
Olasz repülőgépek sikertelenül bombázzák a *Liburnia* gőzöst.
A német UC22 a Linguetta Fok közelében megtorpedózza a *Romania* (2450 t) olasz csapatszallítót.
Szardíniától nyugatra a német UC35 elsüllyeszti az AILLY francia ágyúnaszádot.
- 16-17. A Dél-Adrián a H1 (361 t) brit tengeralattjáró tévedésből megtorpedózza és elsüllyeszti a H5 (361 t) olasz tengeralattjárót.
18. A Brioni-szigetektől északra olasz repülőgépek eredménytelenül bombázzák a *Tátra* gőzöst.
A 89F torpedónaszádot áthelyezik Cattaróba.
20. A CSEPEL újra szolgálatba áll.
21. Az ML413 (37 t) brit motoros naszád a ceutai Almina Foktól 4,5 mérföldre keletre vízbombákkal elsüllyeszti a Cattaro felé tartó német UB71-es tengeralattjárót.
22. A TEGETTHOFF Rovigno közelében gyakorlatozik a 85F és a 88F torpedónaszádokkal, melyek visszavernek egy légitámadást, de nem sikerül vontába venniük a lelőtt R1 repülőgépet. A személyzetét a 88F menti ki.

Az U27 és az U28 kifut Cattaróból a Földközi-tenger felé.

Port Saidtól 50 mérföldre északra egy tengeralattjáró elfogja a *Mashalla* (77 t) egyiptomi vitorlást, míg 25 mérfölddel északabbra megtorpedozza a *Welbeck Hall* (5643 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót.

1918. ÁPRILIS

- 22-23. A CSEPEL, az UZSOK, a LIKA (II), a DUKLA és a TRIGLAV (II) támadást hajt végre Valonától délre, és éjszakai harcot vívnek az ellenséges rombolókkal. A HORNET és a JACKAL brit rombolók összeütköznek, miközben visszaűzik Cattaróba az osztrák-magyar rombolókat. Az ALARM és COMET brit, valamint a TORRENS ausztrál rombolók is részt vesznek az üldözésben. Az ütközetben valószínűleg az Adriáról kifelé hajózó U28 is részt vesz.
23. A 81T kísérőszolgálatot teljesít, miközben a pelagói San Giovanni előtt hét ellenséges repülőgép támadja meg. Egyet lelő, majd vontába veszi, később átadja a 32-es torpedónaszádnak.
Az U47 kifut Polából Cattaro felé.
Újra bérbe veszik a *Sebenico* gőzöst a polai élelmiszer tartalékok tárolására.
25. Brit légitámadás Durazzo ellen.
26. Az 56T Polába érkezik javításra.
Az U28 befut Kumborba.
Az U47 megérkezik Cattaróba.
A CSEPEL Fiumébe indul.
Az olasz ARDEA bejelenti egy tengeralattjáró elsüllyesztését, de ezt nem erősítik meg.
27. A BALATON Polába érkezik.
28. ***A theresienstadti börtönkórházban meghal tüdőbajban Gavriilo Princip.***
Az ULAN felderítésen a Quarneróban.
Az U22 kifut Polából Cattaro felé.
A CSEPEL befut Polába.
29. Az U27 Cerigottonál ágyútűzzel elsüllyeszti a *Maria* (40 t) görög vitorlást, a személyzetét a fedélzetére veszi.

1918. MÁJUS

A 67F torpedónaszád Polában tartózkodik javítás céljából.

Három hónapra újból kibérlik a *Carolina* gőzöst, hogy katonai szállításokat hajtson végre Fiume körzetében.

01. ***A németek elfoglalják Szevasztopolt és elfogják az orosz Fekete-tengeri Flotta egy részét.***
Általános sztrájk Magyarországon, a tiltás ellenére felvonulások négy nagyvárosban.
Umago előtt a 87F kimentti a K210 hidroplánt.
A BALATON visszatér a szolgálatba.
Az U28 befut Cattaróba.
Az U27 elsüllyeszti a *S. Nicola* olasz vitorlást, és a személyzetét a fedélzetére veszi.
A Hadsereg behívja dalmáciai szolgálatra a *Baron Beck* gőzöst.
Újra bérbe veszik az *Euterpe* gőzöst és ellátják a *Gödöllő* tehergőzösről leszerelt lövegekkel.

Kibérlik, és kórházhajóvá alakítják át az *Oceania* gőzöst.

Az albániai útvonalon végrehajtandó katonai szállításokra behívják a *Palacky* gőzöst.

Rövid időre visszaadják a tulajdonosainak a *Szterényi* tehergőzöst.

1918. MÁJUS

02. A 78T és a *Senj* gőzös ellenséges tengeralattjárókkal küzd Galiola közelében. A 86F Antivari közelében kimet két olasz tisztet egy lelőtt repülőgépről. Az U47 kifut Cattaróból a Földközi-tenger felé. Az első brit rögzített figyelőléggömb az otrantói tengerzárnál.
03. Punta Merlera közelében aknára fut a *Giulia* gőzös, majd Cuje mellett kifuttatják a partra (lásd még május 17-én). Az U22 megérkezik Cattaróba, és meghibásodik az elektromotorja. Az U27 elsüllyeszt egy vitorlás hajót. Az U28 Cattaróból Polába indul javításra. Az U31 befut Cattaróba.
04. ***Ausztria-Magyarország elfogja a Romániából és Ukrajnából Németországba tartó élelmiszerszállítmányt.***
Károly császár bezárja a Birodalmi Tanácsot.
Az ULAN Polába érkezik az október közepéig tartó javításra és kazáncserére. Az 55T torpedónaszádot áthelyezik Polából Sebenicoba.
05. Behívják a Puntisella Repülő Bázisra a *Velebit* motoros naszádot. A Földközi-tengeren zátonyra fut a *David Gillies* (375 t) brit vontatóhajó.
- 05-06. A 80T torpedónaszád legénységének két tagjának nem sikerül szökésre rávenni a legénység többi tagját (lásd május 11-én).
06. Az U27 Kréta közelében elfog és felrobbant három görög vitorlást (*Agios Dimitrios, Taxiarchis, Evangelistria*). A DROMEDAR aknákat telepít Antivari előtt. Az U28 Polába érkezik a június 6-ig tartó javításra.
- 06-07. Kudarcot vall az olasz *Grillo* (8 t) rohamcsónak újabb Pola elleni támadása.
07. ***MEGKÖTIK A BUKARESTI BÉKÉT ROMÁNIA ÉS A KÖZPONTI HATALMAK KÖZÖTT. Bulgária visszakapja az 1913-ban elvesztett összes területét, a Központi Hatalmak ellenőrizhetik a Duna torkolatvidékét, továbbá határozatlan ideig fenntartják a katonai megszállást.***
A TURUL, a HUSZÁR, a RÉKA és a PANDÚR Lissából elindulva sikertelen robbantó szabotázsakciót hajt végre az olasz partokon húzódó vasútvonalak ellen. A RÉKA csapást mér az olasz parti létesítményekre.
08. Az U32 kifut Cattaróból a Földközi-tenger felé. Az 56T torpedónaszád Polából Cattaróba megy aknakereső és konvojszolgálatra. Máltától 40 mérföldre északnyugatra a WALLFLOWER (1250 t) brit konvojkísérő szlúp vízbombákkal elsüllyeszti a német U32-öt (korábbi osztrák-magyar számozása U37). Algirtól 80 mérföldre kelet-északkeletre a német UB70 megtorpedózza az *Ingleside* (3736 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 11 fő. Az *Ingleside* kísérőhajói, a brit BASILISK (945 t) romboló és az amerikai *Lydonia* gőzös vízbombákkal elsüllyesztik a Németországból április 15-én az Adriára indult UB70-et.
Az átmenőben lévő amerikai tengeralattjáró-vadász hajók megérkeznek Gibraltárba.
Szolgálatba áll a *Pasubio* (225 t) olasz úszóüteg, melyet az olaszok által Monfal-

conéban zsákmányolt *Ostrica* osztrák-magyar uszályból alakítottak ki.

1918. MÁJUS

- 08-09. A HUSZÁR és három torpedónaszád (köztük a 79T harci bevetésen az olasz partok ellen. Sikertelen kísérlet egy osztag partra tételére, hogy felrobbantsák a Mugnano és Silvi közötti vasútvonalat. Két torpedónaszádon géphibák keletkeznek, és a parancsnokság kivizsgálja a szolgálatban lévő gépészek nemzetiségét.
09. A VELEBIT Sebenicoból Polába megy.
A 76T, 79T harci bevetésen az olasz partok ellen.
A TURUL és a RÉKA befut Spalatoba.
10. Az USKOKE ellenséges repülőgépre tüzel.
Az U47 elsüllyeszti a brit *Itinda* (5251 t) gőzöst.
Bizerta és Málta között a német UC54 elsüllyeszti a csapatszállítóként használt francia *Santa Anna* (1910 t) felfegyverzett kereskedelmi segédcirkálót.
Port Saidtól 60 mérföldre kelet-északkeletre egy tengeralattjáró megtorpedózza a *Szechuen* (1862 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 9 fő.
11. Grado előtt ellenséges repülőgépek támadják a 88F torpedónaszádot.
Az augusztus 31-ig végrehajtott Cattaro elleni tizenkét, valamint a Durazzo elleni hét brit (RAF) légitámadás első bevetése.
Torpedótálatat következtében elsüllyed a *Verona* (8886 t) olasz felfegyverzett kereskedelmi hajó.
11. (vagy 12.) Kivégzik azt a két főt, akik 80T torpedónaszád legénységéből át akartak szökni az olaszokhoz.
12. ***A két császár aláírja a Waffenbund-ot, a gazdasági együttműködést, különösen Ukrajnában. Olaszországban nagyobb offenzíva indul.***
A 65F torpedónaszád zátonyra fut a Sabbioncello csatornában, majd Fiumébe vontatják javításra.
Szövetséges légitámadás a gjenovici Tengeralattjáró bázis és a GAA ellen.
A szardíniai Spartivento Foktól 40 mérföldre délnyugatra egy tengeralattjáró elsüllyeszti az *Omrah* (8130 t) brit felfegyverzett csapatszállítót, veszteség 1 fő.
- 12-13. ***Judenburghan fellázadnak a laibachi (ljubljanai) 17. „Kronprinz” Huszárezred tartalék egységei, mert három napig nem kaptak kenyeret. Hat embert hadbíró-ság elé állítanak, és főbe lőnek.***
13. Durazzo előtt két olasz MAS naszád elsüllyeszti a *Bregenz* gőzöst. A legénységet a DUKLA, a 84F és a 98M szedi fel. Veszteség 234 fő, 969 főt kimentenek.
Tizenegy osztrák-magyar repülőgép semmisül meg az olasz fronton.
Az Égei-tengeren a Mandili Fok közelében aknára fut és elsüllyed a brit *Loch Naver* (216 t) bérelt trawler.
Az U32 a Matapan Foknál elsüllyeszti a *Julia* vitorlást.
Újabb „éhséglázadás” a 7. Vadászászlóalj tartalék egységeinél, négy főt hadbíró-ság elé állítanak.
- 13-14. Elsüllyed a GIUSEPPE CESARE ABBA (770 t) olasz romboló által a kiindulási pozícióba vontatott *Grillo* (8 t) olasz rohamcsónak, miközben megpróbál áthatolni a polai kikötőt védő hálózaron. Kiemelik és lemásolják.
14. ***Az olasz frontokon kiújulnak a harcok.***
Az Otrantói-szorosban az U27 elsüllyeszti a PHOENIX (765 t) brit rombolót.
A 80T Rovigno előtt megmenti, majd bevontatja Puntisellába az A70 hidroplánt.

- 14-15. Az 59T és a 77T tengeralattjárókat keres a Fiumei-öbölben.
Az olasz MAS naszádok sikertelen támadása Trieszt ellen.
15. ***Az olasz-francia csapatok tizenkét mérföldet nyomulnak előre Albániában, Koritzától nyugatra.***

1918. MÁJUS

15. A 85F torpedónaszádot áthelyezik Triesztbe.
Az U27 visszatér Cattaróba a bevetéséről.
Olasz motoros naszádok támadják meg a Cattarót elhagyó *Szent László* gőzöst, és visszakényszerítik a kikötőbe. Zátonyra fut az *Aquilea A* vontató, de nem szenved jelentős károkat.
Gibraltár és Bizerta között az EMPRESS (2540 t) brit repülőgép-hordozóról felszállt víziprepülőgépről, vagy a *Venetia* brit jachtról és két amerikai hajóról ledobott vízbombák megrongálják a német U39 tengeralattjárót.
Rómában a Szövetségesek megvitatják az adriai szigetek elfoglalására vonatkozó amerikai terveket.
16. ***A Nemzetiségi Alattvalók Kongresszusa Prágában.***
150 gramm/napra szállítják le a német kenyérfejadagot.
Az U22 Polába indul javításra.
Az AILLY francia kísérőhajó Szardínia előtt ágyútűzzel elsüllyeszti a német U35 tengeralattjárót.
17. ***Francia és olasz csapatok megtámadják Albániában az osztrák-magyar hegyi állásokat.***
A DUKLA kifut a Laghi Fok elleni bevetésre.
A *Belrorie* gőzös, az *Előre* vontató, az 5-ös torpedónaszád segítségével leszabadítja a zátonyról a *Giulia* gőzöst, majd Polába vontatják.
- 17-18. A TRIGLAV (II) bevetésen az olasz partok ellen.
A LIKA (II) felderítést hajt végre a Drin-öbölben, majd Polába hajózik.
18. A német U39 arra kényszerül, hogy befusson Cartagenába, ahol a spanyol hatóságok internálják.
Az U22 Polába érkezik javításra.
Osztrák-magyar repülők küzdenek Polától nyugatra az olasz repülőekkel.
Máltától 42 mérföldre északkeletre egy tengeralattjáró elsüllyeszti a *Chesterfield* (1013 t) brit flotta futárhajót.
Az algériai Bône Fok előtt elsüllyed a francia CATAPULTE (298 t) romboló, miután összeütközött a *Warrimoo* brit tehergőzössel.
19. A DINARA befut a fiumei Danubius Hajógyárba egy június 27-ig tartó javításra.
A 81T Rovignotól 17 mérföldre nyugatra vontába vesz egy lelőtt olasz hidroplánt, de az leszakad a vontatókötélről és elsüllyed.
Az U22 Polába érkezik.
Máltától 84 mérföldre délre egy tengeralattjáró elsüllyeszti a *Snowdon* (3189 t) brit szénszállítót.
20. ***A magyar katonák lázadása Pécsen Felfegyverzett bányászok elfoglalják az arzenált, de a felkelést leverik.***
Az U31 földközi-tengeri cirkálásra fut ki Cattaróból.
Az U32 a Kalamata-öbölben elsüllyeszti az *Aghios Dionisos* és az *Angeliki* görög vitorlásokat.
A britek Cattarót bombázzák, az olaszok Durazzót és Lagosta szigetét.
21. Az U31 üzemzavar miatt visszatér Cattaróba.
Az U32 elsüllyeszti a brit *Chatham* gőzöst.

22. *A cseh kereszténydemokraták függetlenséget követelnek egy szövetségi monarchia keretein belül.*
A bécsi német Nagykövet növekvő szlávellenes hangulatról számol be.

1918. MÁJUS

23. A *Knin* gőzös Galiolába érkezik.
A *Makarska* gőzös ellenséges tengeralattjáróval csap össze.
Cattarótól 40 mérföldre délre a H4 (364 t) brit tengeralattjáró elsüllyeszti a német UB52-öt. **(A brit tengeralattjárók egyetlen harci sikere az Adrián.)**
- 23-24. Az 58T és az 59T tengeralattjárókra vadászik a Fiumei-öbölben.
A *Senj* gőzös ellenséges tengeralattjáróval kerül harcérintkezésbe.
Az U47 áthatol az otrantói tengerzáron.
- 23-30. A *Bruenn* gőzös egy erős vihar alatt 400 emberrel a fedélzetén a Dolin sziget mögött keres menedéket, és kifogy az élelme. A LIKA, egy torpedónaszád és a *Pron-ta* gőzös siet a segítségére.
24. A PANDÚR Teodóban dokkol június 3-ig.
A 76T és a 78T tengeralattjárókat keres Galiola előtt.
A *Makarska* gőzös újból ellenséges tengeralattjáróval harcol.
A *Knin* gőzös befut Fasanába.
Az U10 sikertelen torpedótámadást hajt végre egy brit tengeralattjáró ellen.
Az UC56 német tengeralattjárót internálják a spanyolországi Santanderben.
Az amerikaiak bázist létesítenek Korfun, és oda helyezik át Gibraltárból a tengeralattjáró-vadászokat.
25. Az ULAN Polába érkezik kazáncserére és javításra. A háború végéig kivonják a szolgálatból.
Az U47 visszaérkezik Cattaróba.
26. Alexandriától 104 mérföldre egy tengeralattjáró elsüllyeszti a *Leasowe Castle* (9737 t) brit felfegyverzett csapatszállítót, veszteség 99 fő (benne a legénység 9 tagja).
27. Légítámadás az otrantói haditengerészeti repülőállomás ellen.
Brit légítámadás Durazzo ellen, az angolok bejelentik egy torpedónaszád elsüllyesztését. A 94F megsérül, egy torpedónaszád megsemmisül. Egy brit repülőgépet lelőnek.
Algirtól 90 mérföldre észak-északkeletre egy tengeralattjáró megtorpedózza az *Uganda* (5431 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót.
28. Az 52T Cattaróba indul.
A Német Haditengerészet által Polában használt *Semiramis* gőzöst július 12-ig átveszi az Osztrák-Magyar Tengeralattjáró Parancsnokság.
A britek Cattarót bombázzák.
29. ***Bécsben aláírják az Ausztria-Magyarország és Finnország közötti békeszerződést.***
Lansing kifejezi rokonszenvét a csehszlovákokkal és a jugoszlávokkal.
Alexandriától 80 mérföldre egy tengeralattjáró elsüllyeszti a *Missir* (786 t) brit csapatszállítót, veszteség 44 fő (köztük a legénység 34 tagja).
Az olasz MAS 24 Triesztet támadja.
30. ***Osztrák-magyar és török egyezmény a kapitulációról.***
Maszaryknak Pittsburgh-ben megígérik az új Csehszlovákia teljes autonómiáját.

Súlyos harcok a Tirol fronton.

Az U40 Cattaróból Polába indul javításra.

Máltától 190 mérföldre dél-délkeletre egy tengeralattjáró megtorpedózza az *Asiatic Prince* (2887 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót.

31. A 99M felderítést hajt végre a Drin-öbölben.

1918. JÚNIUS

A 80T jobboldali turbináját javítják.

Az első lövegtornya átalakítása után újból szolgálatba állítják a BUDAPEST-et.

A kis sebessége miatt álló lőszerraktár hajóvá minősítik át a *Dampfer XIII*-at (*Styria* gőzös).

Újra bérbe veszik a *Dalmatia* gőzhajót.

Az *Epulo* gőzöst visszaadják a tulajdonosainak.

A *Graf Wurmbrand* tehergőzöst visszaadják javításra a tulajdonosainak.

A *Hegedűs Sándor* gőzhajó Fiumében javításon.

Polában újra bérbe veszik a *Liburnia* gőzöst élelmiszer tárolására.

A *Monfalcone* gőzöst áthelyezik a Tengeralattjáró Felderítő Flottillához.

Behívják a Lagúna Flottillához a *Vesela* gőzöst.

A Lagúna Flottilla újra bérbe veszi a *C* vontatót.

Kibérlik durazzói használatra a *Gerardo* motoros naszádot.

Hat német repülőgép érkezik az Adriára futár/postai szolgálatra.

01. Az U21 kifut Polából és a Tengeralattjáró Elhárító Flottillával gyakorlatozik június 6-ig.

Máltától 205 mérföldre délkeletre egy tengeralattjáró megtorpedózza a brit *Nora* (3933 t) felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 1 fő.

01-02. A TÁTRA a Fiumei-öbölben gyakorlatozik.

02. ***A Piavénél visszaverik az olasz támadást.***

Zelenika előtt a *Balaton* gőzös összekoccan az *Ellenia* gőzhajóval.

Az U21 befut Arbéba.

Az U40 Polába érkezik javításra.

03. Teodóban újra szolgálatba áll a PANDÚR.

A RÉKA dokkba áll Teodóban június 06-ig és kijavítják az orrát ért sérülést.

A 14-es torpedónaszád kiment egy repülőgépet Rogoznica közelében.

A Tengerészeti Hatóság *D* tendere nekimegy a Triesztből elinduló 88F torpedónaszádnak.

A haditengerészeti légierő két olasz származású tagja Olaszországba szökik az L127 hidroplánnal.

04. ***Újabb súlyos harcok törnek ki a Tirol fronton.***

A CSIKÓS visszatér szolgálatba.

Az U21 befut Novigrádba.

05. A 19-es torpedónaszád befut Kumborba.

A 92F Polába érkezik.

A Földközi-tengeren egy tengeralattjáró elsüllyeszti a *Sneafell* (1368 t) brit felfegyverzett vámőrhajót.

Egy tengeralattjáró Máltától 240 és 230 mérföldre kelet-délkeletre egymást követően megtorpedózza az *Archbank* (3767 t, veszteség, 1 fő) és a *Menzaleh* (1859 t, veszteség 10 fő) brit felfegyverzett kereskedelmi hajókat.

05. (vagy 07.) Megérkezik Korfura a 36 USA tengeralattjáró vadász első tagja. Az első keresés után 19 megsemmisített tengeralattjárót jelentenek, a valóságban egy sem történt.

06. A TÁTRÁ-t elvezénylik Polából.
Az U32 befut Cattaróba.
Az U43 Fiuméből Cattaróba indul.
Teodóban a RÉKA újból szolgálatba áll.
Heves ágyútűz a Dél-Tirol és a Piave frontokon.

1918. JÚNIUS

07. A 14-es torpedónaszád három repülőgépet szállít Zarából Sebenicoba.
A TÁTRA úton Pola felé érinti Slanot.
Az U21 befut Cattaróba.
Skardánál az UZSOK-kal harcérintkezésbe kerül egy tengeralattjáróval.
Az olasz MAS 5 és MAS 7 (16 t) behatol Durazzo kikötőjébe és megtorpedózza az osztrák-magyar hadsereg egyik ellátó gőzösét.
08. ***Az osztrák-magyar vonalak mögé ledobott olasz ügynök figyelmezteti az olaszokat a küszöbön álló osztrák-magyar támadásról.***

Megkezdődik a Horthy ellentengernagy által tervezett nagyméretű támadás az otrantói tengerzár ellen.

A VIRIBUS UNITIS és a PRINZ EUGEN, BALATON, ORJEN, DUKLA, UZSOK, 8 torpedónaszád (57T, 58T, 75T, 94F és a 96F....) kíséretében kifut Polából.

Az ERZHERZOG KARL, az ERZHERZOG FRIEDRICH és az ERZHERZOG FERDINAND MAX, TURUL, HUSZÁR, PANDÚR, CSIKÓS, USKOKE és 11 torpedónaszád megérkezik Cattaróba.

Befut Cattaróba a BALATON, a CSEPEL, a 92F és az U43.

09. ***Öt-hat mérföldes visszavonulás Albániában.***
A TEGETTHOFF és a SZENT ISTVÁN a VELEBIT, 11 torpedónaszád (76T, 77T, 78T, 79T, 81T és a 87F ...) kíséretében elindul Polából.
A VIRIBUS UNITIS és a PRINZ EUGEN Tajerba érkezik.
A NOVARA, a TÁTRA, az 58T és a 75T Cattaróba indul.
Osztrák-magyar repülőgépek támadják Otrantót, Valonát és Brindisit.
A WARASDINER futópróbát hajt végre.
Az U27 kifut Cattaróból és 12-ig Albánia előtt cirkál.
Az U17, U31, U32 és az U29 kifut Cattaróból az olasz partok felé.
Az U28 befut Cattaróba, majd Brindisi elé indul őrzőjáratra.
Alexandriától 115 mérföldre nyugat-északnyugatra egy tengeralattjáró megtorpedózza a brit *Clan Forbes* (3946 t, veszteség 2 fő) szénszállítót és a *Tewfikief* (2490 t, veszteség 5 fő) felfegyverzett kereskedelmi hajót.
A brit *Pundit* (5917 t) felfegyverzett kereskedelmi hajót elsüllyeszti egy tengeralattjáró Alexandriától 85 mérföldre nyugat-északnyugatra, veszteség 6 fő.

10. A Luigi Rizzo korvettkapitány (lásd még 1917. december 10-11-én) parancsnoksága alatt álló olasz MAS 15 (16 t) a Premuda sziget közelében elsüllyeszti a SZENT ISTVÁN csatahajót. A kísérő torpedónaszádok összeszedik a vízből az embereket, 1005 főt kimentenek, veszteség 89 fő.
A MAS 21 (16 t, pk. Aonzo) sikertelen torpedótámadást hajt végre a TEGETTHOFF ellen.
Ezután a TEGETTHOFF és a VELEBIT Tajer érintésével visszafordul Polába.
Az ADMIRAL SPAUN, HELGOLAND, SAIDA, NOVARA, USKOKE, TURUL, PANDÚR, CSIKÓS, HUSZÁR, TÁTRA (mely visszafordult Polába), CSEPEL, UZSOK, Lika (II), DUKLA és az ORJEN készen áll az Otrantói-szoros elleni támadásra, amit a SZENT ISTVÁN elsüllyesztése után törölnek. *(Az Osztrák-Magyar Haditengerészet utolsó nagyobb méretű megmozdulása a háború során.)*
A VIRIBUS UNITIS és a PRINZ EUGEN visszafordul Polába.
Az U47 kifut Cattaróból az olasz és az albán partok előtti őrzőparázásra.

1918. JÚNIUS

11. A BALATON-t áthelyezik Polába.
A TÁTRA és az UZSOK befut Polába.
A CSEPEL Sebenicoba indul.
Az U32 befut Cattaróba.
A 91F megfeneklik Sabbioncello közelében, majd a 96F Polába vontatja.
A német tengeralattjárók parancsnoka Ackermann két német vadászrepülő rajt kér a szövetséges légitámadások miatt, és borúlatoan bejelenti a brit (RAF) légitámadások várható növekedését és a haditengerészeti támadások bekövetkezését.
12. A 75T Polába megy javításra.
A 89F befut Polába.
Az U4 kifut Cattaróból Pola felé.
Az U28, U31, U47, U17 és az U29 visszatér Cattaróba.
A CSEPEL javításra Polába érkezik.
A *Motorboot I*-et behívják a Lagúna Flottillához.
A ZEFFIRO (330 t) olasz romboló megtámadja Parenzo kikötőjét és elrabol egy helyi rendőrt a partról.
13. Cattarónál ellenséges repülőgépek támadnak a CSIKÓS rombolóra, 4 fő megsebesül. A támadásban az 58T megsérül, egy gépet lelőnek.
A CSEPEL október 7-ig Polában tartózkodik javítás céljából.
A 78T befut Polába.
A *Senj* ellenséges tengeralattjáróval csap össze.
Az osztrák-magyar csapatok megállítják a Szövetségesek albániai előrenyomulását.
14. A 14-es torpedónaszád kiment egy repülőgépet Spalato előtt.
Az U4 befut Polába.
A BASILISK aknarakót Cattaróba vezénylik.
15. *Az osztrák-magyar csapatok megkezdik a Második Piavei Csatát (mely június 24-ig tart).*
A BUDAPEST ágyútűzzel támogatja a Hadsereg támadását.
A 14-es torpedónaszád kiment egy repülőgépet Makarska előtt.
Az 58T javítás céljából befut Polába, majd a javítás után Sebenicoban állomásozik.
Az USKOKE Polából Cattaróba hajózik

- A *Pannónia* gőzöst átminősítik gyors csapatszállítóvá és a Fiume – Cattaro járatra vezénylik.
16. Az 57T befut Polába.
A 79T Triesztbe érkezik.
Az U20 őrzjáratozásra indul Triesztből Velence elé.
A PANDÚR Cattaróban állomásozik.
Az U31 kifut Cattaróból a Földközi-tenger felé, de üzemzavar miatt visszatér.
17. ***Bécsben részleges sztrájkok és tüntetések a felére leszállított kenyérfejadagok miatt (június 21-ig).***
Polába érkezik a CSIKÓS és a *Ritter von Bilinski* gőzös.
Sziciliától nyugatra, miután megtámadta a *Kandy* (4921 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót, a brit LYCHNIS (1250 t) kísérő szlúp és a *Partridge II* trawler elsüllyeszti a német U64 tengeralattjárót.
- 17-18. Ellenséges repülőgépek intéznek támadást az ORJEN ellen.

1918. JÚNIUS

18. Az 53T kimentti az L131 hidroplánt.
Az U31 kifut a Földközi-tenger felé.
A *Corvin* gőzös kisebb károkat szenved az Antivarit ért légitámadás során.
Behívják a *Motorboot II*-öt (Osztrák Lloyd) a Lagúna Flottillához.
19. A *Szeged* gőzös összeütközik a konvojt kísérő 54T torpedónaszáddal.
20. ***Budapesten munkások sztrájkolnak június 27-ig, miután a Hadsereg beavatkozott a gyári bérkövetelési mozgalomba.***
Az USKOKE Cattaróból Polába indul javításra, és ott marad a háború végéig.
Az U20 befut Triesztbe.
A DARTMOUTH (5250 t) és a LOWESTOFT (5440 t) brit cirkálók az albán partok mentén portyáznak Antivaritól Durazzóig anélkül, hogy osztrák-magyar hajókkal találkoznának.
A Menders Fok előtt vízirepülőgépek támadják meg a DEHORTER (720 t) és a CIMETERRE (720 t) francia rombolókat.
21. ***Bécsben elfojtják a részleges sztrájkot és az éhségtüntetések.***
22. ***Kormányellenes tüntetések Magyarországon.***
Az U20 kifut Triesztből őrzjáratozni.
Az U27 kifut Cattaróból és Antivariba hajózik.
23. A 98M kimentti a lelőtt K157 hidroplánt.
Két, Otrantóból felszállt brit repülőgép megtámadja a francia ARTÉMIS (414 t) rombolót.
24. ***Az osztrák-magyar csapatok befejezik (a folyó áradása miatt erősen akadályozott) piavei offenzívát és elveszítik az összes területnyereségüket. Ez volt az utolsó nagyobb támadás az olaszok ellen.***
10 000 kiló illegálisan felhalmozott lisztre bukkannak a bécsi házkutatások során.
A WARASDINER visszatér a szolgálatba.
25. Az U17 Polába indul.
26. Ellenséges repülőgépek támadják meg a 94F torpedónaszádot, két fő megsebesül.
A *Senj* gőzös ellenséges tengeralattjáróval harcol.
Az U20 befut Triesztbe.
27. ***A budapesti munkások felveszik a munkát.***
Elsüllyed a *Serbia* olasz felfegyverzett kereskedelmi hajó.

- Fiumében visszatér a szolgálatba a DINARA.
28. A DINARA befut Polába.
A CSIKÓS a Quarneróban őrzéskor.
Az U43 kifut Cattaróból Montenegró elé.
Az U17 Polába érkezik javításra.
A 84F légitámadást biztosít, majd vontába veszi a K183 vízirepülőgépet.
29. **Franciaország elismeri Csehszlovákia jogát a függetlenséghez.**
A bécsi német Nagykövet sajtókampányt sürget az Ausztria összeomlását megakadályozó német intervenció előkészítésére.
Az U27 kifut Antivariból a Földközi-tenger felé.
30. **Eddig 510 000 osztrák-magyar és német hadifogoly tért haza Oroszországból.**
Fiume és a Caposecto között egy olasz tengeralattjáró megtorpedózta a *Vilai* gőzöst, veszteség 6 fő.

1918. JÚLIUS

- Megrendelnek két, az olasz *Grillo* rohamcsónakhoz hasonló naszádot (az építésüket csak négy hónappal később kezdik meg).
Visszaadják a tulajdonosaiknak a *Brunette* gőzöst és a *Trieste* gőzhajót.
A *Veljko* gőzöst áthelyezik Zelenikába a 19. Hadtest Ellátó Szolgálatához.
Rövid időre bérbe veszik a gjenovici Tengeralattjáró Állomásra a *Norma* motoros naszádot.
01. A 62T torpedónaszádot Cattaróba vezénylik.
Tovább csökkentik a haditengerészet személyi állományának fejadagját.
A WARASDINER Polából Fiumébe megy.
Az 59T torpedónaszádot áthelyezik Fiumébe.
A 67F torpedónaszádot Cattaróba vezénylik, ahol aknatelepítést hajt végre a Punta d'Ostro előtt.
Brit repülőgépek légitámadása Cattaro ellen.
36 amerikai repülőgépet áthelyeznek Porto Corsinibe.
Súlyos harcok a Piave fronton.
02. A CSIKÓS, BALATON, a 83F és a 88F légitámadást biztosít a Stabilimento Balneare elleni csapás során. Caorlétól délre tűzharcot vívnak egy túlerőben lévő olasz romboló csoporttal (ORSINI, SIRTORI, STOCCO, ACERBI, MISSORI, LA MASA, AUDACE). A CSIKÓS hátsó kazánházát találat éri, két fő megsebesül, a BALATON pedig könnyebben megsérül. Az olasz STOCCO romboló kigyullad, az ACERBI odaáll mellé segíteni, ezután az olasz kötelék elhagyja a helyszínt.
03. A 14-es torpedónaszád Kukuljanba kíséri egy német tengeralattjárót.
A 60T torpedónaszádot áthelyezik Cattaróba.
A DINARA Polából Cattaróba indul.
Az U20 kifut Triesztből, hogy Cortellazzo és a Tagliamento torkolat között őrzéskor tartozzon.
Az U27 a Kalamata-öbölben elsüllyeszt három görög vitorlást.
04. A HUSZÁR Cattaróból Polába indul.
A DINARA Sebenicoba érkezik.
A Tagliamento torkolata előtt az F12 (262 t) olasz tengeralattjáró megtorpedózta az U20 tengeralattjárót, mely a teljes személyzetével együtt elsüllyed. 1962-ben emelik ki, és a tornya a bécsi Arzenál Múzeumban látható.

- A német U65 (?) az Armi Fok előtt megtorpedózza a *Cordova* (3002 t, ex-olasz kórházhajó) olasz gabonaszállító hajót.
05. ***A jelentések szerint több mint 250 000 fő szökött meg az osztrák-magyar hadseregéből. Közülük sokan fegyveres bandákba tömörültek, gépfegyverekkel, sőt tüzéségi eszközökkel.***
A DINARA befut Cattaróba.
Az U4 és az U11 Novigrádba érkezik, ahol a tengeralattjáró parancsnoki tanfolyam iskolahajójaként működik.
06. ***Súlyos harcok a Piave torkolata környékén. Megkezdődik az albániai olasz offenzíva. Július 8-án elesik Fieri, 10-én Berat.***
A TRIGLAV (II) kazánjavításra Polába érkezik.
Az U27 ágyútűzzel elsüllyeszti a *San Nicola* olasz vitorlás hajót.

1918. JÚLIUS

07. Brioniból kifut az U10 Cortellazzo felé.
Az U28 kifut Cattaróból az albán partok elé.
Az U43 Antivariból Cattaróba megy.
Az U31 Afrika partja előtt elsüllyeszti a *Giuseppino Padre* olasz vitorlást.
08. ***Brit monitorok tűztámogatást biztosítanak a dél-albániai francia-olasz előrenyomuláshoz.***
09. A Tagliamento torkolatában, Caorlétől 5 mérföldre délkeletre aknára fut az U10 (ex-német UB1), kifuttatják a partra és megmentik. A 74T sikertelenül megkísérli a levontatását, majd megmenti a személyzetét.
A WARASDINER a mesterséges ködfejlesztő berendezéssel gyakorlatozik.
Az U28 a Laghi Fok közelében megfeneklik egy homokpadon, ahonnan leszabadítják és befut Durazzoba.
Az U27 elsüllyeszti a görög *Treis Adelfon* vitorlást, majd átvizsgálja és továbbengedi a *Roberto* spanyol gőzöst.
10. A 98M aknákat telepít a Laghi Fok előtt.
Az U31 visszatér a bevetéséről Cattaróba.
Krétától északra az U27 elsüllyeszti az *Agios Georgios* és az *Agios Lovkas* görög vitorlásokat.
11. A *Salzburg* gőzös zátonyra fut Durazzo megközelítése közben, de sikerül befutnia a kikötőbe.
A HUSZÁR Polából Triesztbe hajózik.
Az U27 felrobbant két görög vitorlást.
Az UZSOK légitámadást biztosít. Baritól 40 mérföldre északkeletre megtalálnak egy sérült olasz repülőgépet, a személyzetét foglyul ejtik, a repülőt pedig bevontatják Cattaróba.
12. Az osztrák-magyar Tengeralattjáró Parancsnokság elhagyja a *Semiramis* gőzöst (lásd 1918. Május 28-án).
Pola előtt egy ellenséges hidroplán sikertelen támadást hajt végre a 64F ellen.
Az U4 egy támadási gyakorlat során megfeneklik a Morlacca-csatornában és befut Fiumébe.
Az U15 Polából Cattaróba indul Zára érintésével.
Az U28 Durazzóból Cattaróba megy.
Az U29 kifut Cattaróból az albán partok előtti bevetésre.

- 12-13. A 97F az U10 kiemelését biztosítja.
14. A *Senj* gőzös harcérintkezésben egy ellenséges tengeralattjáróval.
Az U27 átvizsgál, majd elenged egy francia vitorlást.
A német UB105 Cyrenaica előtt elsüllyeszti a *Djemnah* (1875 t) francia csapat-szállítót, veszteség 442 fő.
Egy tengeralattjáró elsüllyeszti az Ausztráliába tartó *Barunga* (ex- német *Sumatra*) brit tehergőzöst.
Cyrenaica előtt elsüllyed a brit *Loch Tummel* (228 t) bérelt trawler, az ok ismeretlen.
Az ARTÉMIS (414 t) francia tengeralattjárót újból megtámadják a britek, ezúttal két, az otrantói tengerzárnál őrző romboló.
15. A 80T Polába érkezik.
A *Senj* gőzös harcérintkezésben egy ellenséges tengeralattjáróval.
A 8-as torpedónaszád a Dwainka parti jelzőfény előtt megfeneklik.
Von Hötendorfot felmentik a júniusi offenzíva sikertelensége miatt.

1918. JÚLIUS

16. ***A bolsevikok agyonlövik a cári családot.***
Kiemelik a *Marte* vontatót.
Lecce előtt egy ellenséges tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre a WARASDINER ellen.
Az U15 befut Cattaróba, majd az albán partok előtt őrző romboló
A GARIBALDINO (395 t) olasz romboló elsüllyed Villefranche előtt, miután éjszaka összeütközött a CYGNET (310 t) brit rombolóval.
Máltától 72 mérföldre dél-nyugatra egy tengeralattjáró megtorpedózza a *War Swallow* (5216 t) felfegyverzett brit kereskedelmi hajót, veszteség 7 fő.
17. 66 szövetséges repülőgép hajt végre légitámadást Pola ellen és 200 bombát dob-
nak le. Talált éri a BABENBERG-et.
A 8-as torpedónaszád befut Polába javításra.
Az U43 Cattaróból Durazzoba hajózik.
A 12-es torpedónaszád bevontat Sebenicoba egy repülőgépet.
18. A TÁTRA és a 87F Porer közelében akcióban egy ellenséges tengeralattjáró ellen.
A CSEPEL légitámadást biztosít.
19. Egy tengeralattjáró elsüllyeszti az *Australien* francia vonalhajót, veszteség 20 fő.
20. Szövetséges légitámadás Parenzo ellen.
Az U29 visszatér Cattaróba.
21. A 60T torpedónaszád kihalássza egy lelőtt brit repülőgép részeit és egy holttestet.
22. ***Lemond Dr. von Seidler külügyminiszter.***
Torpedónaszádok sikertelen vízibomba támadást hajtanak végre egy brit tengeralattjáró ellen.
A CHAMÄLEON aknatelepítését a 93F és a 97F biztosítja.
A *Senj* gőzös ellenséges tengeralattjáróval harcol.
23. A 60T felszedi egy ausztrál pilóta holttestét.
24. A Birodalmi Tanács titkos ülésén támadás éri a katonai vezetést a piavei kudarc miatt.
- 24-25. A DINARA konvojt kísér Durazzoba.
25. Az U47 kifut Cattaróból lesállításba a Laghi Fokhoz.
Az U43 visszatér Cattaróba.
Az U21-et Cattaróból Polába vontatják.
Az U47 kifut Cattaróból az albán partok elé.

26. Szövetséges légitámadás Cattaro ellen, a 99M kazánja megsérül.
A 76T bevontatja Triesztbe a megfeneklett U10 tengeralattjárót.
Az U32 kifut Albánia felé Cattaróból.
Az U47 A Rodoni Foknál összeesik a LE VERRIER francia tengeralattjáróval,
mely nekimegy és a kapott sérülések miatt visszafordul Cattaróba.
27. ***Az albániai osztrák-magyar ellentámadás korlátozott sikereket ér el.***
A TÁTRA és a 85F egy ellenséges tengeralattjárót üldöz.
A 99M befut Polába kazánjavítás céljából.
Az U32 befut Durazzoba.
Az U47 Cattaróból Polába indul javításra.
Behívják a *Trieste* gőzöst, hogy Cattaróban a tengeralattjárósok lakóhajójaként szolgáljon, de végül nincs rá igény és visszaadják a tulajdonosainak.

1918. JÚLIUS

28. Az U10 a trieszti Austria Hajógyárban, de a javítása nem fejeződik be a háború végéig.
Egy tengeralattjáró Port Saidtól 84 mérföldre elsüllyeszti a *Hyperia* (3908 t) brit felfegyverzett csapatszallítót, veszteség 7 fő.
A VERRIER (390 t) francia tengeralattjáró a Rodoni Fok és a Menders Fok között legázolja a német U47-et, miután mindketten eredménytelen torpedótámadást hajtottak végre.
29. ***Lenin kihirdeti a szövetséges intervenciók hadseregei elleni de facto hadiállapotot.***
A 81T Cattaróba indul.
Az U47 Polába érkezik javításra.
Máltától 62 mérföldre kelet-északkeletre egy tengeralattjáró megtorpedózza a *Rio Pallaresa* (4034 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 2 fő.
30. A 14-es torpedónaszád egy olasz repülőgéppel a fedélzetén Polába megy Zára érintésével.
A 71F befut Cattaróba.
Az U28 kifut Cattaróból Durazzo felé.
31. A 81T Cattaróból Polába indul.
Az U32 San Giovanni felé indul.
Az U27 befut Beirut kikötőjébe kenőolajat vételezni és javítani.

1918. AUGUSZTUS

A Piave fronton 33 000 osztrák-magyar katona betegszik meg maláriában.
Négy német motoros torpedónaszádot (LM7 – LM10) vasúton Polába szállítanak.
A *T105* vontató csatlakozik a flottához.
Jóváhagyják egy 10 – 12 000 tonnás cirkáló megépítését, de nem adnak le megrendelést. A STT ajánlatot tesz a 200 tonnás romboló építésére. Leállítják dreadnought és a csatacirkáló összes építési munkálatát.
Szövetséges légitámadás Cattaro ellen.
Behívják a *Belleden* és a *Habsburg* gőzösöket, hogy a német tengeralattjárósok raktárhajójaként szolgáljanak.

A polai kikötői hatóság használatba veszi a *Cefalonia* gőzöst.
Visszahívják a szolgálatba a *Wurmbrand* gőzöst.
Bérbe veszik a *Kossuth* gőzöst a Fiume – Cattaro közötti szénszállításra.
A spalato-i Katonai Halászat kibérli a *Julian* vontatót.
Az *Olaf* motoros naszádot bérbe veszik a kumbori Haditengerészeti Repülőállomáson való szolgálatra.

01. A 78T befut Polába.
A *Sarajevo* gőzöst eladják a Hadseregnek.
02. A DUKLA légitámadást biztosít.
A Bojana torkolat közelében aknára fut a *Goritia* tehergőzös. A mentésében részt vesz a 90F és a 16-os torpedónaszád, illetve a *Vértess* és *Budapest* gőzösök.
A 33-as torpedónaszád legénységi lakótere kigyullad, majd robbanás következik be, amitől a hajó megsérül és deformálódik. A háború végéig nem javítják ki.
Salonika előtt egy összeütközés után elsüllyed a FLORÉAL (398 t) francia tengeralattjáró.

1918. AUGUSZTUS

03. A HUSZÁR Cattaróba indul.
A 14-es torpedónaszád visszatér Sebenicoba.
A 85F javításra Polába érkezik.
A 98M konvojkísérés közben vízibombákat szór egy tengeralattjáróra.
Az U32 Cattaróba érkezik.
Az U14 kifut Polából egy Zaráig tartó cirkálásra.
Az U29 kifut Cattaróból az albán partok elé.
A *Pola* flotta szállítóhajó befut Kumborba.
Megrendelik négy tengeralattjáró-vadász hajó megépítését.
A német UB53 tengeralattjárót a saját személyzete elsüllyeszti, miután belegabalyodott az otrantói tengerzár hálóiba és két aknáat is felrobbantott.
04. A HUSZÁR Polába indul.
A Földközi-tengeren egy tengeralattjáró elsüllyeszti a COMET (772 t) brit rombolót.
Szövetséges Aknatelepítési Konferencia Máltán. Az USA egy második aknazárat szeretne telepíteni az Otrantói-szorosba, míg egy újabbat az Égei-tenger déli részén.
05. A SCHARFSCHÜTZE visszatér a szolgálatba.
Az U28 visszatér Cattaróba.
Az U40 kifut Polából.
Az olaszországi Colonne Foktól észak-északkeletre 4 mérföldre egy tengeralattjáró megtorpedózza a *Freshfield* (3445 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 3 fő.
06. ***A Monarchia Parlamentjében a cseh, jugoszláv küldöttek, valamint néhány lengyel képviselő, a költségvetés ellen szavaznak.***
Támadás éri a *Baron Call* kórházhajót.
Az U22 Cattaróba indul Polából.
Az U43 kifut Cattaróból az albán partok elé.
A BASILISK aknákat telepít Gravosa előtt.
Megérkezik Gibraltárba az első amerikai hajó, a SACRAMENTO ágyúnaszád.
07. Az U40 pár órára befut Curzolába.
08. ***Az amieni brit áttörés a Nyugati Fronton a Központi Hatalmak elleni fordulópontot jelzi.***

- A 92F befut Polába.
09. ***Poroszellenes propaganda tartalmú olasz röpcédulákat szórnak le Bécsre.***
A NOVARA és az 57T Cattaróba indul.
A 83F torpedónaszádot áthelyezik Cattaróba.
Az U28 Cattaróból Polába indul.
10. A Málta csatornában a német UC22 megtorpedózza a *Polynisien* (1890 t) csapat-szállítóként használt francia segédcirkálót.
A 73F sikertelenül kutat ellenséges tengeralattjárók után Remo előtt.
Az U22 megérkezik Cattaróba.
Az U40 befut Cattaróba és dokkba áll.
11. A kormányserülést szenvedett LIKA (II) rombolót a 84F, a 100M és a 200-as tender San Remoból Cattaróba vontatja.
Az F7 olasz tengeralattjáró Pago szigete előtt elsüllyeszti az *Euterpe* gőzöst, a Hadsereg csapatszállítóját. Veszteség 453 fő, 925 főt kimentenek (közülük hetet a C210 brit tengeralattjáró). A mentésben részt vesz a MAGNET, az 55T és a 64F.

1918. AUGUSZTUS

11. Ciprustól keletre az U27 elsüllyeszt egy brit teherhajót.
Máltától 60 mérföldre kelet-északkeletre egy tengeralattjáró megtorpedózza a brit *City of Adelaide* (8389 t) felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 4 fő.
12. A 7-es és a 84F torpedónaszád befut Polába.
A 87F torpedónaszádot áthelyezik Cattaróba.
A ciprusi Greco Foktól 2 mérföldre délkeletre az U27 elsüllyeszti a brit *Anhui* (2209 t) csapatszállítót.
A német U63 a szicíliai Passero Fok előtt elsüllyeszti az olasz G6 (370 t) őrhajót.
A SCHARFSCHÜTZE légitámadást biztosít, közben megtalálja a K217 hidroplánt és beviszi Puntisellába.
13. ***Nagy Britannia elismeri Csehszlovákiát, mint szövetséges nemzetet.***
A 93F ellenséges tengeralattjárókat üldöz.
Az U28 Polába érkezik javításra.
14. ***Ludendorff azonnali békekötést javasol, mivel a háborút nem lehet katonailag befejezni.***
A két császár utoljára találkozik Spaban. Arra figyelmeztet, hogy Ausztria-Magyarország csak decemberig képes a háború folytatására és békét javasol.
A 94F befut Polába.
Az U29 befut Cattaróba.
Védelmi rendszabályként 40 kötött léggömböt engednek fel Velencében.
15. A *Gödöllő* gőzöst átalakítják speciális támadó csapatszállítóvá.
16. A HUSZÁR felderítést végez a Quarneróban.
A 89F a Cattarói-öbölben aknára fut gyakorlatozás közben, veszteség 1 fő.
A BASILISK aknákat telepít Punta d'Ostro előtt.
A *Sergi* motoros naszádot visszaadják a tulajdonosainak.
Olasz légitámadás Innsbruck ellen.
17. A pelagoi San Giovanni előtt 5 mérföldre egy ellenséges tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre a VELEBIT ellen.
A 81T Cattaróba indul.
A 88F torpedónaszádot áthelyezik Cattaróba.
Az U14 befut Polába.
A Cattaro elleni bombatámadásra igyekvő A1 olasz kormányozható léghajó szét-törik menetközben.

18. A 73F eredménytelenül kutat ellenséges tengeralattjárók után Meleda előtt.
A VELEBIT a háború végéig Polában tartózkodik javítás céljából.
Az U32 kifut Cattaróból Albánia felé.
A TÁTRA tengeralattjárót keres.
Az *Oceania* gőzös felkészült a sebesültek visszaszállítására Albániából.
Megérkezik Gibraltárba a második amerikai hajó, a BIRMINGHAM (3750 t) felderítő cirkáló.
19. A *Honvéd* gőzös súlyosan megsérül egy petróleumrobbanásban.
Az U15 Durazzo előtt tűzharcot vív négy repülőgéppel.
A Cattaróból Durazzoba tartó *Karlsbad* gőzös megfeneklik a Pali Fok közelében.
Másnap leszabadítják.
A *Goritia* gőzös, korábban *Dampfer III* aknára fut a Bojana torkolata előtt és elsüllyed. A mentésben a 82F és a 90F segít.
- A Mudros öböltől 47 mérföldre egy tengeralattjáró elsüllyeszti a brit *Marie Suzanne* (3106 t) felfegyverzett szénszállítót.

1918. AUGUSZTUS

20. ***Albániában megkezdődik az augusztus 26-ig tartó osztrák-magyar ellentámadás.***
A Cattaro elleni légitámadásban egy szövetséges repülőgép bombájától a MONARCH könnyebb sérüléseket szenved.
A 93F torpedónaszádot Cattaróba vezénylik.
Az *Argentína* kórházhajót áthelyezik az albániai útvonalra.
21. Az U32 befut Durazzoba.
22. A 89F bevontatja a vízre szállt K400 hidroplánt.
A brit *Geleven* hidroplán eltűnik a puntisellai vízirepülőgép bázis elleni támadás során.
Durazzo előtt egy ellenséges romboló 19 vízibombát szór az U15-re.
Alexandriától 100 mérföldre északkeletre egy tengeralattjáró elfogja az egyiptomi *Abbasieh* (140 t) vitorlást.
24. ***Az utolsó osztrák-magyar offenzívában visszafoglalják Ferit és Beratot. Olasz légitámadások a tiroli Bozen és Gries ellen.***
25. Az U40 Cattaróból visszaindul Polába.
26. ***Albániában befejeződik az olasz visszavonulás. A brit Adria Haderő Parancsnoksága az otrantói tengerzár keleti vége miatt aggódik és attól tart, hogy Valona veszélybe kerül.***
A SEBENICO-t a polai torpedóiskolához vezénylik.
A 14-es torpedónaszád kiment egy repülőgépet Spalato előtt.
A 95F zátonyra fut Durazzonál, miközben a K398 hidroplánnak segít.
27. A DINARA gépjavítás céljából Polában tartózkodik szeptember 13-ig.
A TÁTRA tengeralattjárót keres.
Az U31 kifut Cattaróból Fiume felé.
Az U5 újból szolgálatba áll Brioniban, mint kiképzőhajó.
Cattaróban a németek előre jelzik öt bombabiztos tengeralattjáró bunker létesítését 1919. április 15-ig.
28. A 7-es torpedónaszád Polába érkezik.
Az 54T befejezi Polában a javítást.
Az U40 megérkezik Polába.
Az U43 pár órára befut Cattaróba.
29. A 85F befut Fiumébe.

- Az U41 kifut Brioniból a Földközi-tenger felé.
 Az U32 visszatér Cattaróba.
 A *Sebenico* gőzöst visszaadják a tulajdonosainak.
30. Burian gróf értesíti Berlint Ausztria-Magyarország külön békekötési szándékáról.
 Az U41 géphiba miatt befut Sebenicoba.
31. ***A magyar minisztertanács beleegyezik a csendőrség létszámának 50%-os növelésébe.***
 A TURUL Polába indul.
 A 95F Polába megy javításra.
 A LIKA (II) kifut Polából Cattaro felé.
 Az U41 pár órára befut Curzolába, majd folytatja az útját.
 A Cattaro és Durazzo elleni tizenkét szövetséges légitámadás utolsó bevetése.

1918. SZEPTEMBER

- A 106-os vontató csatlakozik a flottához.
 Visszaadják a tulajdonosaiknak a *Carniola*, *Meran*, *Sirena* gőzösöket és a *Sveti Nikola* motoros naszádot.
 Bérbe veszik a *Napried* gőzöst, hogy Fiume és Zelenika között part menti szállítókat hajtson végre.
 A *Quarnero* gőzöst áthelyezik Sebenicoba.
 A Trieszti Haditengerészeti Körzetparancsnokág behívja a *Milena* motoros naszádot.
 A Szövetséges Otrantói Tengerzár Haderő 280 hajóból áll. Összetétele: 31 romboló, 8 tengeralattjáró, 10 szlúp és torpedónaszád, 36 amerikai tengeralattjáró-vaadás és 153 trawler.
Az osztrák-magyar katonaszökevények számát 400 000 főre becsülik.
01. A SCHARFSCHÜTZE Cattaróba indul.
 A RÉKA aknakeresést folytat a Menders Fok előtt.
 Az U31 Fiumébe érkezik.
02. Port Saidtól 40 mérföldre nyugat-északnyugatra egy tengeralattjáró megtorpedózza a brit *San Andrea* (3314 t) felfegyverzett kereskedelmi hajót.
 Szolgálatba áll a Monfalcone közelében az olaszok által az Isonzón elfogott *Tina* (66 t) osztrák-magyar uszályból kialakított *Monte Sabotino* (570 t) olasz úszóüteg.
03. A *Pannónia* gőzös a Planka Fok előtt összeütközik a Hadsereg *Brassó* nevű szállító-gőzösével, mely után a *Pannóniát* kivonják a szolgálatból.
04. A 71F Sebenicoba indul.
 Az U29 kifut Cattaróból Durazzo felé.
- 04-05. Az olasz CARLO MIRABELLO (1784 t) felderítő cirkáló aknákat telepít Cattaro előtt.
Kisebb osztrák-magyar sikerek a Tirol fronton.
05. Az 54T torpedónaszádot áthelyezik Cattaróba.
 A 86F, a 36-os és a 19-es torpedónaszádok aknakereső műveletét biztosít Dulcigno közelében, amikor öt ellenséges romboló és hét repülőgép támadja meg. A túlerő elől elmenekülnek, de a 86F lelő két ellenséges repülőgépet.
 A TÁTRA bevetésen Ancona előtt.
 Dulcigno előtt repülőgépek és rombolók bombázzák az U43-at, este befut Cattaró-

- ba.
A NIBBIO (1733 t) olasz felderítő cirkáló vezetésével olasz támadás Cattaro ellen.
06. A WARASDINER Polába érkezik.
A 8-as torpedónaszád Sebenicoba érkezik.
Az U32 kifut Cattaróból Pola felé, közben érinti Fiumét.
07. A 60T Cattaróból Curzolába megy.
A 62T befut Curzolába.
A 90F torpedónaszádot áthelyezik Cattaróból Polába.
Elkészül a *Gleitboot I*.
08. A 97F torpedónaszádot Cattaróba vezénylik.
09. A PANDŪR két napig ellenséges tengeralattjárókat keres a Platamone Fok előtt.
Az U29 a Durazzót ért MAS támadás miatt kifut, majd visszatér.
10. ***Egy hétfő súlyos harcok Monte Aslone körül.***

1918. SZEPTEMBER

11. ***Németország a hollandok békeközvetítését kéri.***
A LIKA (II) légitámadást biztosít.
Az U27 elfogja és Beirutba vontatja az *Antoinette* francia vitorlást.
12. A BALATON javítás céljából Polába érkezik, és a háború végéig nem áll újból szolgálatba.
A 85F egy konvojjal Cattaróba indul.
Az U29 repülőgépek miatt vészmerülést hajt végre Durazzo előtt, melyek hét bombát dobnak rá.
Az U27 hazaindul Beirútból.
Egy tengeralattjáró megtorpedózza a *Sarnia* (1498 t) brit vámőrhajót.
13. A DINARA visszatér a szolgálatba.
Az U15 Polába érkezik nagyjavításra.
Az U32 megérkezik Polába.
Az U41 Szicília közelében elsüllyeszti a francia *Amiral Charner* (4604 t) teherhajót.
14. ***Ausztria-Magyarország egy feljegyzést küld az USA-nak, miszerint az összes hadviselő és semleges félnek „sem mire nem kötelező tárgyalást” kéne folytatnia semleges területen.***
Macedóniában megkezdődik a Szövetségesek végső offenzívája és a Belgrád felé való előrenyomulása (lásd még november 1-ét).
A DINARA tengeri futópróbákat hajt végre.
Az U47 Polából Cattaróba indul.
Az U27 megállítja és felrobbantja az *Agios Nicolaos* görög vitorlást.
15. A 96F torpedónaszádot áthelyezik Cattaróba.
Az U43 kifut Cattaróból az albán partok elé.
Pola előtt egy ellenséges léghajó támadja meg a *Doberdo* vontatót.
16. ***Wilson elnök elveti a békejegyzéket. Balfour elfogadhatatlannak tartja az ajánlatot.***
A HUSZÁR, a WARASDINER és a TURUL a Quarneróban őrzéskor tart.
Az U29 kifut Durazzóból és Cattaróba megy.
Az U31 kifut Fiuméből Cattaro felé.
Az U41 egy konvojt üldöz, de meghibásodik az egyik főgépe.

17. ***Clemenceau durván visszautasítja a békeajánlatot.***
 A TRIGLAV (II) Tisza gróffal, a magyar miniszterelnökkel a fedélzetén kifut Polából, majd a háború végéig Cattaróban állomásozik.
 A *Vodice* gőzös legázolja, és súlyosan megrongálja a 67F torpedónaszádot, melyet később Porto Pedocchioba majd Polába vontatnak javításra, de nem készül el a háború végéig.
 Az U47 Cattaróba érkezik.
 Az U27 megállítja és meglékeli az olasz *Portaritissa* és *Sofia* vitorlásokat.
 Egy tengeralattjáró Alexandriától 110 mérföldre északkeletre elfogja az egyiptomi *Cairo* (254 t) vitorlást.
18. Az U27 megállítja és meglékeli a görög *Adelphotis* és *Agios Amma* vitorlásokat.
 Az U31 Cattaróba érkezik.
19. A DINARA Polából Cattaróba indul.
 Az U47 kifut Cattaróból az albán partok elé.
 Az U27 megállítja és meglékeli a görög *Agios Spiridon* vitorlást.
 A *TI62* vontató csatlakozik a flottához.

1918. SZEPTEMBER

20. Az osztrák-magyar U47 a Rodoni Fok előtt elsüllyeszti a CIRCÉ (351 t) francia tengeralattjárót, majd befut Durazzoba.
 Az U43 átveszi az U47-től a francia foglyokat és befut Cattaróba.
 Az U27 hét kisebb görög vitorlást süllyeszt el a Matapan Fok közelében, közöttük a *Dragonost*.
20. A Dél-Adrián konvojban közlekedő *Dalmatia* gőzös ellen háromszor hajtanak végre torpedótámadást.
 Nagyon súlyos harcok a Tirol fronton.
21. A *Marianne* gőzös aknára fut a sabioncelloi Ozit Fok közelében, majd kifuttatják a partra.
 A 8-as torpedónaszád bevontatja a Rogoznicánál leszállt vízirepülőgépet.
 Az U47 befut Durazzoba.
22. A WARASDINER ellenséges tengeralattjáróra tüzel a Nera Fok közelében.
 Az U14 kifut Polából Cattaro felé.
23. ***Tisza gróf arrogáns beszédet tart Szarajevóban, és ezzel kiöli a délszlávokból az utolsó Habsburg szimpátiákat.***
 Az U14 Polába érkezik.
 Az U47 Durazzo előtt cirkál.
24. ***Zágrábban aláírják Jugoszlávia alapítólevelét.***
Súlyos harcok az olasz frontokon.
 Az U14 egy próbaúton összeütközik a *Tergeste* gőzössel és megsérül a periszkópja, mely cserére szorul.
25. ***Olaszország elismeri a Jugoszláv Államot.***
A szerb fronton a brit csapatok átlépi a bulgár határt.
26. ***Bulgária fegyverszünetet kér.***
 Egy ellenséges tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre a RÉKA ellen a Menders Foknál.
 A 10-es torpedónaszád Polába érkezik javításra.
 Az U27 visszaérkezik Cattaróba a bevetéséről.
 Az U41 Kephaloniatól 80 mérföldre nyugatra elsüllyeszt egy kétkéményes személygőzöst.
27. Leszabadítják a zátonyról és Fiumébe vontatják a *Marianne* gőzöst.

Az összes rendelkezésre álló német tengeralattjárót az Égei-tenger északi részére vezénylik Trákia és a Dardanellák biztosítására.

További súlyos harcok az olasz frontokon.

28. ***Ludendorff arra biztatja Hindenburgot, hogy kérjen azonnal fegyverszünetet. Az albániai hadszíntéren osztrák-magyar csapatokkal helyettesítik a bulgárokat.***
Elrendelik Durazzo kiürítését.
A KOMET megfeneklik a vegliai Voz öbölben, majd másnap 03.50-kor leszabadul, de 17.00-kor zátonyra fut a Morter csatornában. Sebenicoba, majd Polába vontatják javításra.
Az U41 visszatér a bevetéséről Cattaróba.
A *Baron Beck* gőzös zátonyra fut San Marco szigete közelében, másnap leszabadítják és Fiumébe viszik.
A *Brassó* gőzöst visszaadják a tulajdonosainak.
A *Klotild* vontató Fiumébe indul sérült kazánjával.

1918. SZEPTEMBER

29. ***Vilmos császár jóváhagyja a fegyverszünet kérését.***
A 100M aknatelepítést folytat a Drin-öbölben.
Az U31 kifut az albán partok elé.
A 8-as torpedónaszád zátonyra fut a Murter csatornában. Lék keletkezik a gépházban, majd 3 óra múlva befut Sebenicoba. Onnét Polába megy tovább javításra.
30. ***Délben életbe lép a Szövetségesek és Bulgária közötti fegyverszünet. Lemond a német kormány.***
Az U29 kifut Cattaróból az albán partok elé.
Az U47 visszatér Cattaróba.
A szövetségesek befejezik az otrantói tengerzár kiterjesztését.

1918. OKTÓBER

- A 6-os, 79T, 83F, 93F torpedónaszád Cattaróban állomásozik.
A 7-es torpedónaszád Triesztben állomásozik.
A 9-es torpedónaszád Cattaróba megy.
Az 51T, 59T torpedónaszád Polában tartózkodik javítás céljából.
Az 55T, 57T torpedónaszád befut Fiumébe.
A 61T, 66F torpedónaszád Sebenicoba érkezik.
A 64F, 68F és a 70F torpedónaszád Polába érkezik javításra, és ott marad a háború végéig.
A 69F Fiuméből Cattaróba megy.
A 74T, 75T, 78T, 80T, 81T Polában tartózkodik.
A hónap közepén az ULAN visszatér a szolgálatba.
Visszaadják a tulajdonosaiknak a *Gerty*, a *Salzburg* és a *Venezia* gőzösöket.
Az *Urano* gőzöst (a korábbi *Dampfer XII(a)*) kölcsönadják szénszállításra a Hadseregnek.
A kifejezetten Tarantóban állomásoztatott RÉ UMBERTO (13 893 t) elavult olasz csatahajót áthelyezik Velencébe a Pola elleni támadás céljából (amelyre a háború vége miatt már nem került sor).
01. ***Az olaszok visszafoglalják Beratot.***

- Az UZSOK, a DUKLA, a LIKA (II), a 82F és a 100M aknatelepítést folytat a Drin-öbölben.
02. A 3 olasz csatahajóból, 3 olasz és 5 brit cirkálóból, 16 brit és 7 olasz rombolóból, 8 olasz torpedónaszádból és 4 – 6 olasz MAS naszádból, továbbá nagyszámú amerikai tengeralattjáró-vadászból álló szövetséges kötelék megtámadja Durazzot. A SCHARFSCHÜTZE megsérül a Durazzo elleni szövetséges támadás során, veszteség két halott, öt sebesült. A háború végéig Cattaróban marad. A DINARA és a 87F torpedónaszád szintén részt vesz az akcióban, és az utóbbit eltalálja egy olasz torpedó, de nem robban fel. A *Baron Call* kórházhajó és két felfegyverzett kereskedelmi gőzös tartózkodik Durazzo kikötőjében. A *Baron Call* kifut a nyílt vízre, a *Stambul* gőzös elsüllyed, a *Graz* és a *Hercegovina* gőzhajók megsérülnek. Az U29 és az U31 őrzáron Durazzo előtt. Az U31 megtámadja a Cattaróból Ot-ranto felé hajózó brit WEYMOUTH (5251 t) brit cirkálót, mielőtt az Durazzo felé fordulna, és felrobbantja a tatját. Az akcióban brit és olasz repülőgépek is részt vesznek. A torpedótalálat után a szövetséges kötelék elhagyja Durazzót.

1918. OKTÓBER

02. Több támadást nem intéztek a Monarchia partvidéke ellen. Így azután sikerült Albániából Durazzón át kivonni az osztrák-magyar erőket. Az U47 kifut Cattaróból az albán partok elé. A TÁTRA Cattaróba érkezik konvojszolgálatra. Az ORJEN befut Cattaróba. Amerikai tengeralattjáró-vadászok két tengeralattjáró megsemmisítését jelentik, valótlannul. Cartagena előtt egy tengeralattjáró ágyútűzzel elsüllyeszti a spanyol *Francoli* gőzöst.
03. ***Ferdinand, Bulgária királya lemond a trónról fia, III. Borisz javára.***
A TÁTRA konvojt kíséri.
Az U22 Montenegró előtt őrzáratozik.
04. **Ausztria-Magyarország, a Német Birodalom és Törökország jegyzékeket küldenek az Egyesült Államok elnökének, Woodrow Wilsonnak, amelyekben fegyverszünetet ajánlanak, amit a 14 pont alapján haladéktalanul béketárgyalásoknak kéne követniük.**
A 62T torpedónaszádot áthelyezik Triesztbe.
Durazzo közelében aknára fut a hadsereg kórházhajója az *Oceania* gőzös. Partra futtatják, de teljesen tönkremegy, és a *Brioni* nem képes levontatni. A 76T, 82F, 88F 97M és a 100M biztosító műveleteket folytatnak.
Máltától délkeletre a brit SNAPDRAGON szlúp és a *Greenland* gőzös ágyútűzzel elsüllyeszti a német UB68 tengeralattjárót.
Máltától 110 mérföldre keletre egy tengeralattjáró megtorpedózza a brit *Oopack* (3883 t) felfegyverzett kereskedelmi hajót.
Alexandriától 75 mérföldre északra egy tengeralattjáró elfogja a *Kassi Karim* (330 t) egyiptomi vitorlást.
- 04-05. ***Olasz légitámadások az Udínétől délnyugatra fekvő campofromioi és a Bolzen-től délre lévő egnai osztrák-magyar repülőiskolák ellen.***
05. Az U27 Polába indul nagyjavításra.
A Salonika-öbölben lévő *Kassandra Foktól* 14 mérföldre dél-délnyugatra egy tengeralattjáró megtorpedózza a brit *Reventazon* (4050 t) felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 15 fő.

Trient: A jövőbeni osztrák-magyar fegyverszüneti bizottság tagja csaknem teljes létszámban összegyűltek, hogy az USA válaszánaak megérkezésekor azonnal megkezdhessek a tárgyalásokat. Ezalatt a cs. és kir. haditengerészet képviselője, Johannes Prinz von und zu Liechtenstein fregattkapitány teljes komolysággal azt javasolja, rá kellene venni a flottaparancsnokot, hogy a hajóhaddal Spanyolországba meneküljön.

06. ***Bécsben a spanyolnátha miatt bezárják az iskolákat. Zágrábban összeül a Szerb-, Horvát és Szlovén Nemzeti Tanács.***
A 96F aknatelepítést végez Durazzo előtt.
Az U31 befut Cattaróba.
Az U41 kifut Cattaróból az albán vizek ellenőrzésére.
Az U43 Cattaróból Durazzoba megy.
07. ***VARSÓBAN KIKIÁLTJÁK A LENGYEL FÜGGETLENSÉGET.***
Az olaszok visszafoglalják Elbasant. Az osztrák-magyar csapatok utóvéd harcokba kezdenek.

1918. OKTÓBER

07. Az ORJEN, az UZSOK, a DUKLA, a LIKA (II) és a TÁTRA aknákat telepít Durazzo előtt.
A CSEPEL Polában visszatér a szolgálatba és kifut Cattaro felé.
Az U27 Polába érkezik javításra, és a háború végéig már nem fut ki.
08. ***Wilson elnök válasza a német békeajegyzékre, hogy első feltételként ki kell üríteni az elfoglalt területeket.***
Tüzérségi támadás a Tirol fronton.
A CSEPEL befut Cattaróba.
Az U29 és az U47 visszaérkezik Cattaróba.
09. Az U14 kifut Cattaróból az albán partok előtti őrzőpartra.
Az U31 visszamegy Durazzoba.
10. ***A szerbek 25 nap alatt 170 mérföldet nyomulnak előre, és felszabadítják Nist.***
A TÁTRA, a LIKA (II) az Albániából végrehajtott csapatszállítást biztosítja.
- 10-11. Cerigotto közelében a német UB48 megtorpedozza a francia VOLTAIRE (18 318 t) csatahajót.
11. ***A wilsoni feltételek német elfogadása után lemond az osztrák és a magyar kormány, de Károly császár de facto hivatalban tartja a miniszterelnököt, és fogadja a Birodalmi Tanács nemzetiségi küldötteit.***
Durazzóból elindul az utolsó konvoj, a várost kiürítették. A repülőteret és a vízipülőgépbázist felrobbantják.
12. ***Erdélyben a román Nemzeti Párt azt követeli, hogy ismerjék el mint államigazgatási hatalmat.***
Az olaszok visszafoglalják Karajet, az osztrák-magyar csapatok folytatják a lépcsőzetes visszavonulást.
A 76T torpedónaszádot Cattaróba vezénylik.
Az U31 befut Cattaróba.
A Dunán kipróbálják a 164-es rohamcsónakot.
13. A TÁTRA, ORJEN, UZSOK, LIKA (II), a 82F és a 100M a megfeneklett Oceania kórházhajót biztosítja.
Az UB41 befut Kumborba.
Alexandriától 50 mérföldre északnyugatra egy tengeralattjáró elfogja a Hamidieh (85 t) egyiptomi vitorlás hajót.

14. ***Lansing a német békejegyzékre adott válaszában további katonai feltételeket szab, és csak demokratikus kormányral hajlandó tárgyalni. Washingtonba átadják a török fegyverszüneti javaslatot. Általános sztrájk Csehországban.***
Az olaszok újból bevonulnak Durazzoba.
Az U43 befut Cattaróba.
Az U22 visszatér Cattaróba.
Az U47 Cattaróból Antivariba megy.
Sebenico közelében elpusztul a *Salona* (vagy *Valona*) gőzös.
15. ***A WARASDINER rombolót Polában javítják, és nem készül el a háború végéig. Szándékosan felrobbantják az *Oceania* gőzöst. Az U29 és az U31 Cattaróból Antivariba megy. Az U41 Durazzóból Cattaróba hajózik.***
16. ***Károly császár kiad egy reformokat javasoló, és az autonómiát is magában foglaló Manifesztumot. További visszavonulás Szerbiában.***

1918. OKTÓBER

16. ***A Tiroli gőzös végrehajtja Albániából az utolsó egészségügyi kiürítést. Az U14 visszatér Cattaróba.***
17. ***A francia-szerb erők felszabadítják Krusevácot és Knjazevácot. Montenegróban a francia csapatok felszabadítják Ipeket. Prágában a csehszlovákok kikiáltják a Köztársaságot. A magyar parlament kihirdeti a függetlenséget, kivéve a koronát, mint jelképet. Hazarendelik az osztrák-magyar tengeralattjárókat. Az U22 Gravosa felé indul, majd visszatér Cattaróba.***
18. ***Wilson visszautasítja az osztrák-magyar békejegyzéket. Az utolsó német csapatok is elhagyják Bulgáriát. Velence: Paolo Thaon di Revel tengernagy, az olasz kir. haditengerészet vezérkari főnöke kiadja a parancsot, hogy mindkét meglévő „Mignattát” az S1-et és az S2-öt, tartsák bevetésre kész állapotban 1918. november elejére.***
19. ***Az Ukrán Nemzeti Tanács átveszi a hatalmat az Osztrák Kelet-Ukrajna felett. Lom-Palánkánál megjelennek 1809 óta az első francia ágyúk a Dunán. Jassiban a Román emigránsok Nemzeti Bizottsága uniót sürget Romániával. Az U40 Kifut Polából Novigrad fel. A szicíliai Licatatól 13 mérföldre dél-délnyugatra aknára fut a brit *Almerian* (3030 t) felfegyverzett kereskedelmi hajó.***
20. ***A harmadik német békejegyzék elfogadja az október 14-i amerikai feltételeket, beleértve a tengeralattjáró hadviselésről való lemondást is. Hazarendelik az összes német tengeralattjárót. Az U43 kifut Cattaróból Antivariba. Az U47 Antivariból Cattaróba hajózik.***
21. ***Bécsben a német-osztrákok kihirdetik a függetlenségüket és megalakítják a Nemzeti Tartományi Gyűlést. Az olaszok megkísérik Trentinonál és a Piavénél szétválasztani az osztrák-magyar haderőket. A 163-as vontató csatlakozik a flottához. Ez az utolsó hajó, amely szolgálatba áll az Osztrák-Magyar Haditengerészetnél. Kumborban lezuhan a korábban olasz FBA12 hidroplán.***
22. ***Az 50E Sebenicoból Polába indul.***

Az 53T és a 72F befut Fiumébe.
Az U14 kifut Polából Montenegró elé.
Az U29 befut Cattaróba.
Az U40 Novigrádba érkezik.
A WARASDINER befut Polába javításra és a háború végéig ott marad.
198 olasz repülőgép támadja meg Polát.
Olasz hadihajók lövik san Giovanni di Meduát, miközben az osztrák-magyar csapatok a kiürítésével foglalkoznak.

23. ***Lembergben kikiáltják Kelet-Ukrajna függetlenségét.***
A szerbek felszabadítják Paracin, Krajlevo és Zajecar helyiségeket.
A német utóvédcsapatok Dél-Szerbiából egy küzdelmes menetelés után megérkeznek Teodóba, ahonnan hajókkal Fiumébe mennek.
Lázadó horvátok elfoglalják Fiumét, de leverik őket. A horvátok Zágrábban is fellázadnak.
Károly császár a Pápának táviratozik egy újabb támadás megakadályozása érdekében.

1918. OKTÓBER

23. ***Wilson az október 20-i német jegyzékre hivatkozva javaslatot tesz a fegyverszüneti feltételek írásba foglalására.***
A legénység hazatérési követelése miatt összeomlik az Osztrák-Magyar Flotta fegyelme.
Az utolsó légitámadás Velence ellen.
Velence: Előzetes taktikai megbeszélés a két harci úszónak a polai cs. kir. flotta-bázis elleni bevetése ügyében.
24. ***Az olaszok megkezdik a Vittorio Venetói (Harmadik Piavei) Csatát- nagy támadás az egész fronton.***
Lemond Burian gróf külügyminiszter.
Fiumében fellázad a 79. Gyalogezred.
Az Africa gőzös Fiumébe indul.
25. ***Az osztrák-magyar és német csapatok a monitorok fedezete alatt visszavonulnak a Száván és a Dunán keresztül. A szerbek elérik a Dunától 60 mérföldre délre fekvő Kragujevacot.***
Scheer tengernagy elrendeli, hogy az összes tengerképes német tengeralattjáró térjen haza a Földközi-tengerről, tizenkettő meg is teszi.
Bécszet élelmiszerhiány fenyegeti, mivel a nem-német Ausztria abbahagyta az élelmiszereknek a fővárosba küldését.
Az U31 elindul Antivariból.
Az U47 Cattaróból Antivariba megy.
Az utolsó légi bevetés Kumborból, légitámadás Kavaja légi bázis ellen.
Velence: Első éjszakai főpróba a „Mignatta”-val. Rosetti és a Paolucci az SI szerkezettel az Arzenáltól a Canal Grandén eljutott a Santa Maria della Salute templomig, és ott „megtámadtak” egy hajót.
26. ***Bécs/Baden: Károly császár táviratot küld II. Vilmos német császárnak, amelyben befejezettek nyilvánítja a fegyverbarátságot (szövetséget) és bejelenti, hogy Ausztria-Magyarország 24 órán belül Washingtonban Különbékét és azonnali Fegyverszünetet kér.***
Lemond Ludendorff és Hindenburg. Vilmos császár nem fogadja el Hindenburg lemondását.
Három magyar hadosztályt azt kéri, hogy vonják ki a Piave frontról és küldjék

haza őket.

A KOMET Sebenicoba érkezik.

A DINARA Cattaróból Polába indul.

Az U31 Cattaróba érkezik.

Az U40 befut Fiumébe.

27. *AUSZTRIA-MAGYARORSZÁG ÉS NÉMETORSZÁG EGYMÁSTÓL KÜLÖN FEGYVERSZÜNETET KÉRNEK.*

Horthy szerint Polában újabb lázadás készülődik.

A rémhírek azt suttogják Spalatóban és Sebenicoban, hogy a Habsburg hű tisztviselőket „Zágrábhöz lojális” emberekkel váltják fel.

A volt 11-es torpedónaszádot az olasz Haditengerészet szolgálatba állítja FRANCESCO RISMONDO néven.

A nagy hajókon nő a nyugtalanság, a tisztikörökben egyre erősebb a meggyőződés, hogy a hajók már nem harcképesek, le kell őket szerelni.

1918. OKTÓBER 27.

Horthy távirata a hadsereg főparancsnokságnak:

„Megbízható katonai bizalmi emberek jelentése szerint az erődítményőrségek, egyéb hadsereg alakulatok és a flottalegénység körében lázadási mozgalmak kezdődnek azzal a céllal, hogy az élelmiszer-, ruházati- és pénzkészlet szétesztása után azonnal elhagyják a hajókat és visszatérnek a hazájukba.

A mozgalmat holnap személyesen beszédekkel igyekszem elfojtani. A katasztrófát talán még el lehetne hártani a nemzeti tanácsok táviratilag megküldött nyugtató kiáltványaival. Ezeknek a kiáltványoknak a hadsereg és a flotta legénységi állományát a békekötésig való kitartásra kéne buzdítani, és a kiáltványokat a nemzetiségek küldötteinek a Polába való érkezésének kellene követni. Ezt a javaslatot már a beszédeimben is felvettem.

A távirat hozassék a Hadsereg Főparancsnokság legmagasabb tudomására, sürgős kéressel az azonnali válasza és cselekedetre.”

Velence: Második éjszakai főpróba a „Mignatta”-val. Rosetti és Paolucci behatolnak a San Clemente csatornába anélkül, hogy felfedezték volna őket.

1918. OKTÓBER 28.

A Zágrábi katonai parancsnokság megadja magát a Jugoszláv Tanácsnak.

Az olaszok bevonulnak Alessioba.

A Piave fronton visszavonják az osztrák-magyar Hatodik Hadsereget. Az olaszok előrenyomulnak egy 60 km-es frontszakaszon.

A német személyi állomány elkezd elhagyni Polát. A következő német tengeralattjárók indultak el az Észak-tenger felé:

U33, U34, U35, U38, U63

UB49, UB50, UB51, UB105, UB128

UC20, UC22, UC27, UC52, UC67, UC73.

Polában felosztatják a német tengeralattjáró állomást. A polai hullámtörő gát előtt a következő német U-hajókat robbantották fel: U47, UB48. Trieste-ben a hajógyárnál az UC54.

A hadsereg főparancsnokság 09.10-kor a következő parancsot küldi a flottaparancsnokságnak és a polai kikötő parancsnokságnak:

„Őfelsége legmagasabb megbízásából a legénységgel közölni kell, hogy közvetlenül a fegyverszünet és a béketárgyalások előtt állunk. Ezért Őfelsége elvárja, hogy a derék, mindig harcra kész erődítmény őrsége és haditengerészete e rövid idő alatt is hűen és megbízhatóan ki fog tartani. Amint az ellenségesek abbamaradnak, még a leszerelés előtt széleskörű szabadságolások lesznek.”

Horthy ellentengernagy, flottaparancsnok és gróf Thun-Hohenstein fregattkapitány minden hajón beszédet tartott a legénység megnyugtatására.

A Sabor (a délszlávok nemzetgyűlése) Zágrábban, első ízben tanácskozik a cs. kir. haditengerészet kérdésében.

Prágában a Nemzeti Bizottság veszi át közérdekből az ország kormányzását és kinyilatkoztatja: **„Az önálló Csehszlovák állam ezennel megalakult!”**

Polában a nemzeti matróztanácsok november 1-re tűzik ki a legénységnek a hajókról történő szelektív eltávolítását.

A flotta zászlóshajóján a VIRIBUS UNITIS-en a legénység egyes részei megtagadják az engedelmességet. Az Első Tiszt, Milosevic korvettkapitány, a figyelemfelhívás érdekében agyonlövi magát. A VIRIBUS UNITIS matróztanácsa dr. Jug törzsorvost választja meg hajóparancsnoknak, mert elveszítette a bizalmát az eddigi szlovén hajóparancsnokban, Vukovič sorhajókapitányban. Az ok, Vukovičnak a magyar miniszterelnök, gróf Tisza István társaságában végrehajtott politikai körutazása volt, amely semmilyen eredményt nem hozott a horvátok számára.

15.10-kor a hadsereg parancsnokságnak a flottaparancsnokságon lévő összekötő tisztje a következőket jelenti a hadsereg parancsnokságnak:

„1./ A magyaroknál eredmény nélkül végződött a tegnap jelzett legénységi tájékoztató. Az összes hajó bizalmijai délután üléseztek. A hírek szerint 14 pontot fogalmaztak meg, közöttük a november 1-i feltétel nélküli elvonulást, a közös ellátást a tisztekkel, a ruházat, az élelmiszerkészletek elosztását, stb. A PRINZ EUGEN bizalmijai elmondták a hajóorvosnak, akivel szemben különös bizalommal viseltetnek, hogy már 3 hónapja készítik elő az egész akciót, továbbá azt, hogy egy ismeretlen befolyásoló szférának (amit nem akarnak megnevezni) becsületszóra elkötelezték magukat, hogy november 1-én feltétlenül elhagyják a hajókat és visszatérnek a hazájukba. Ez a nap az egész szárazföldi haderónél is fordulópontot jelentene. A matrózkioldottság állítás szerint a magyar ezredek ekkor ott fogják hagyni az arcvonalat. Néhány hajón bizonyos fajta passzív ellenállás kezdődött. A VIRIBUS UNITIS Első Tisztje ma agyonlőtte magát.

Benyomásom: A magyarok nyugtalanságának fő oka a horvátok viszonyulása az államukhoz, és Károlyi gróf felhívása a magyarokhoz, hogy térjenek haza. A magyarok azt mondják: „Ha megtartjuk Horvátországot, akkor haza kell mennünk, hogy megvédjük a hazánkat az olyan támadásoktól, mint amilyenek Fiumében fordultak elő. Rádásul hamar kell távoznunk, különben az itteni horvátok nem engednek el. Ha nem tartjuk meg Horvátországot, nincs tengerpartunk, nincsenek kikötőink, és akkor haditengerészetre sincs szükség. Eszerint mindenképpen haza kell mennünk.” A horvátok véleménye változó. Ha garantálják az egész

Délszláv Birodalmat, akkor maradnak, hiszen a véleményük szerint a haditengerészet így is a délszláv államé lesz. Egyelőre mind a két nemzetiség (magyar és a horvát) távozni akar. A németek nyugodtak, más nemzetiségek pedig nem nyilatkoznak. Eszerint november 1. a döntő nap. Jelen pillanatban, mindegyik nemzetiség azt kívánja, hogy küldjenek hozzájuk nemzetiségi képviselőket. A magyarok számára feltétlenül egy Károlyi párti képviselőnek kell ennek lennie. Ezeknek a képviselőknek legkésőbb 31-én kell az emberekhez szólni. Azt, hogy mit mondjanak és azt, hogy mit ígérjenek egyeseznek, természetesen előzőleg rögzíteni kell. A magyar bizalmiak feltétlenül legkésőbb november 1-ig a megkezdődő leszerelés látható jelét követelik (a legidősebb évfolyamok elengedése és hasonló), illetve a konkrét béketárgyalások és hasonló jelét. Nézetem szerint döntő fontosságú lesz az, hogy az emberek itt Polában milyen felvilágosításokat kapnak a képviselőktől. A legénység elveszítette bizalmát a tisztjeikben és azok ígéreteiben. Ha tehát elsejéig nem történik semmi lényegbevágó ebben a kérdésben, az a meggyőződésem, hogy a legénység elhagyja a hajókat. A legénységet fegyveres erőszakkal sem lehet visszatartani a hajókon, mivel 30 tiszt állna szemben 1000 főnyi legénységgel. A matrózok összlétszáma 15 000 fő, az erődítmények gyalogsági védelme 1500 puska.

Összegezve még egyszer jelentem: Ha elsejéig nem történik semmi, akkor beláthatatlan katasztrófa következik be, és Polát kiszolgáltatják a bolsevikoknak. Végezetül megkérdezem: Mi történik a hajókkal, ha a legénység eltávozik? A hadsereg főparancsnokság a jelentést az alábbi melléklettel küldte tovább az Admirálisnak: *„Sürgetőleg kérem Excellenciádat, tegyen meg mindent, hogy a képviselők időben Polába érkezhessenek, és kérem szíves értesítését az eredményekről”*

Este a csöcselék megkísérelte elfoglalni a tengerész kaszinót. Egy szakasz gépészkolai növendék Franz Oedl tengerész hadapród és gróf Klemens Kesselstatt vezetésével helyreállította a rendet.

Prágában kikiáltották a Csehszlovák Köztársaságot.

1918. OKTÓBER 28-31.

A német haditengerészek tíz tengeralattjárójukat elsüllyesztik:

U65, U72, U73

UB129

UC25, UC34, UC53.

Az U72-öt Cattaro előtt, az UB129-et Fiume előtt, míg a többi Pola előtt süllyesztik el, hasonlóképpen a kiszolgáló hajóként szolgáló két motoros torpedónaszádot is, az A51-et és az A82-öt.

1918. OKTÓBER 29.

KIHIRDETIK A SZERBEK, HORVÁTOK ÉS SZLOVÉNEK UNIÓJÁT.

Kivonják a frontvonalból a magyar csapatokat, és elkezdődik a cs. és kir. Hadsereg felbomlása.

Egy tengeralattjáró sikertelenül torpedózza meg a *Baron Call* kórházhajót.

Befut Cattaróba az U43.

Az U29 kifut bevetésre Cattaróból Montenegró elé.

Polában a legtöbb hajón a Matróztanács veszi át a hatalmat. Sebenicoban a Dél Szláv Nemzeti Tanács ellenőrzése alá helyezik a hajókat. Cattaróban az összes német-osztrák és magyar tengerészt szabadságra küldik. A repülőket utolsó bevetésre szállnak fel Triesztből.

Adige – arcvonal: Egy osztrák parlamenti, Camillo Ruggera vk. százados, reggel 6 órakor a fegyverszüneti tárgyalások beindítása érdekében a seravalle-i vasúti töltésnél átlépi az olasz arcvonalat.

Zágráb: A szerbek, horvátok és szlovének délszláv nemzeti tanácsa kikiáltja a Szerb-Horvát-Szlovén (SHS) államot.

Monfalcone: A CNT Hajógyár munkásai beszüntetik a munkát.

Polá: a matróztanácsok részlegesen átvesznek egyes parancsnokságokat. A flottaparancsnokság már csak látszólag létezik.

A hadsereg parancsnokságnak a flottaparancsnokságon lévő összekötő tisztje a következőket jelenti a hadsereg parancsnokságnak:

„Általános helyzet október 29-én: Az állapotok a flottánál és a szárazföldön jelentős mértékben rosszabbodtak.

1./ HADITENGERÉSZET: Már minden hajón megalakultak a matróztanácsok, és néhány hajón, pl.: a VIRIBUS UNITIS-en már parancsnoki jogköröket is gyakorolnak. Átfogó jellemzés: csendes lázadás, egyelőre személyi erőszakoskodás nélkül. A tisztikar cselekvésképtelen és döntéseiben ki van szolgáltatva a legénységnek. A fegyelem megszűnt. Semmi tiszteletadás, parancsmegtagadás, a kapcsolatot tartó csónakok visszatartása, stb. A régi állapotok visszaállítását még a képviselők segítségével is kizártnak tartom. A horvátok azt követelik, hogy a délszláv államhoz való hivatalos tartozásukat parlamentáris formában, a sajtó, stb. által nyomatékosan közzétegyék. A flottát át akarják venni a délszláv állam számára, és kötelezik magukat arra, hogy a hajókon és Polában rendet tartanak. Polában már megalakult egy horvát nemzeti tanács. A más nemzetiségűek mind el akarnak menni november elsején.

2./ SZÁRAZFÖLD: Tegnap óta a városi csőcselék fosztogatja a visszamaradt német javakat. Az Arzenál munkásainak egy része (600 ember) sztrájkol, és azonnal távozni akar. Az itt állomásozó gyalogság gyenge a számításba jöhető összes objektum őrzéséhez.

3./ A DÉLSZLÁV MATRÓZOK már alakítottak egy össz-tengerészeti bizottságot. Vezető bizalmijuk egy fregattkapitány. Ez a bizottság ma hoz meg több határozatot. A mai délutáni vonattal sajnos csak két német képviselő érkezett. Legsürgősebben egy Károlyi-képviselő kellene. Kívánatos lenne a többi nemzetiség képviselőinek a megjelenése is azért, hogy legalább az általános rendet fenntartsuk.

4./ ÖSSZEGRZÉS: A hajókon a hatalom megállíthatatlanul a legénység kezébe csúszik, melynek bizalmijai már nem mindig tudják garantálni a pártjuk magatartását. Mi történjen a tisztekkel? A flottaparancsnok már tegnap felmentette őket a hajót önkényesen elhagyó matrózok elleni fegyverhasználat kötelezettsége alól.”

1918. OKTÓBER 30.

A Török fronton aláírják a fegyverszünetet.

Fiume kihirdeti a függetlenségét. A magyarok átadják a várost a horvátoknak.

Bécsben a munkások és diákok a Habsburgok ellen tüntetnek.

A német haditengerészek eltávoznak Cattaróból.

A TÁTRA Seitz kommodore-val a fedélzetén kifut Cattaróból Pola felé.

Zágráb: *A délszlávok nemzeti tanácsa kinevezte Prica Dragutint a haditengerészet vezetőjévé, Janko Vukovič de Podkapelskit pedig a jugoszláv flotta parancsnokává.*

Pola: *A matróztanácsok megszakítás nélkül tanácskoznak, és világossá válik, hogy a jugoszlávoknál Koch Metód korvettkapitány játszik vezető szerepet. A flottát és az erődítményeket hadieszközként játszották ki.*

A hullámtörő gát előtt a következő német tengeralattjárókat robbantották fel: UB129, U73 és az UC34. Polából az utolsó német tengeralattjáró az U63 is kifut Kiel felé.

Károly császár táviratilag átadja az egész cs. és kir. Haditengerészetet a délszláv államnak. *Eleinte ideértve a Dunai Flottillát is, amit csak Kövess hadseregcsoport parancsnok közbelépésére adtak át néhány órával később a magyar államnak. A hivatalos rendelet így hangzik:*

„Legfelsőbb megbízásból elrendeljük:

Minden nem délszláv nemzetiségű legénységi állományú egyénnek, a saját kérésére engedélyezhető a hazatérés, egyidejű tartós szabadságolás mellett.

A flotta, a tengerészeti létesítmények és egyéb tengerészeti tulajdon fokozatosan átadatik a zágrábi délszláv nemzeti tanácsnak, Polában a helyi bizottságok útján.

Mivel nemzetközi okokból a lobogócsere nem hajtható végre azonnal, a délszláv nemzeti tanácsnak való átadás után nem kell megakadályozni a hadilobogó mellett a nemzeti jelvény kitézését.

A teljes tisztikarnak jogában áll a flotta egységein és hivatalaiban, a délszláv államnak történő átadás után, nem szolgálni tovább.

A szabályszerű lebonyolítás és a tengerészeti tulajdon megóvása érdekében a Flottaparancsnokság és a Hadügyminisztérium gyakoroljon folyamatos felügyeletet az átadásért felelős tisztek felett.

A Hadügyminisztérium Tengerészeti Osztályától egy küldött kapcsolatba fog lépni a zágrábi délszláv nemzeti tanáccsal.

A rend és nyugalom fenntartásáról és a szállítmányok szabályozásáról a cs. és kir. tengerészeti hatóságoknak kell gondoskodni.

Ezen túlmenően, a Dunai Flottilla parancsnoksága ugyanígy és ugyanilyen értelemben átadja a Dunai Flottillát a m. kir. kormánynak, és a nem magyar legénységet el kell bocsátani.”

A hirtelen elbocsátás mély levertséget keltett a német-osztrák hivatásos tisztek körében. A jugoszláv flotta új parancsnoka Janko Vukovič de Podkapelski, Pola új haditengerészeti parancsnoka Koch Metód.

Trieste: Az olasz csőcselék megostromolja a helyőrségi börtönt és kiszabadítja a bűnözőket. Az olaszok és a szlávok között véres összecsapásokra kerül sor.

1918. OKTÓBER 31.

FORRADALOM TÖR KI BÉCSBEN ÉS BUDAPESTEN. KARL RENNER VEZETÉSÉVEL NÉMET-OSZTRÁK KORMÁNY ALAKUL.

Budapesten a vörösgárdisták megölik Tisza grófot.

A lengyel csapatok elfoglalják Krakkót.

A szlovének a laibachi Nemzetgyűlésben kihirdetik a függetlenséget.

Az olaszok és a szerbek elfoglalják Szkutarit.

Zárában választott olasz képviselők veszik át a hatalmat.

Szövetséges, főként amerikai csapatok szállnak partra Triesztben.

Pola: Délelőtt 9 órakor, nagybányai Horthy Miklós ellentengernagy, az osztrák-magyar flotta utolsó parancsnoka átadja a délszlávoknak a cs. és kir. Hadiflottát.

A történelmi jegyzőkönyv a következőképpen hangzik:

„JEGYZŐKÖNYV

felvéve, az Őfelsége, a cs. és kir. apostoli fenség legmagasabb parancsára elrendelt, osztrák-magyar flottának, a zágrábi szlovén, horvát és szerb nemzeti tanács törvényes képviselői részére történő átadása alkalmából.

A cs. és kir. flotta részéről jelen vannak:

*nagybányai Horthy Miklós kamarás és ellentengernagy, flottaparancsnok,
Franz Laufer cs. és kir. sorhajókapitány és kommodore, a II. Hajóraj parancsnoka,
az I. Hajóraj vezetésével megbízott Adolf Schmidt cs. és kir. sorhajókapitány,
Emil Konek von Norwall cs. és kir. fregattkapitány, a flotta vezérkari főnöke,
Franz Morin cs. és kir. fregattkapitány, a II. Torpedóflottilla parancsnoka.*

A szlovén, horvát és szerb zágrábi nemzeti tanács részéről:

dr. Ante Tresic-Pavčić

Vilijam Bukseg

dr. Ivo M Cok és az említett nemzeti tanács polai helyi bizottságának tagjai:

Lacsko Križ

dr. Lovro Skalier

dr. Mirko Vratovich,

dr. Mario Krmptovič,

Metód Koch fregattkapitány

A cs. és kir. flotta, az anyagával és készleteivel együtt, az eddig fennálló Osztrák-Magyar Monarchia nem délszláv államai, illetve nemzetiségei tulajdonjogai érvényesítésének fenntartásával, ezennel átadatik a zágrábi szlovén, horvát és szerb nemzeti tanácsnak.

Pola, 1918. októbere 31.

Aláírások”

Horthy ezek után a végrehajtást jelenti a badeni Hadsereg Főparancsnokságnak:

„A legfelsőbb parancs végrehajtásával, a Monarchia nem délszláv államai illetve nemzetiségei tulajdonjogai érvényesítésének kihangsúlyozott jegyzőkönyvi fenntartásával, a teljes cs. és kir. flottát, anyagával és készleteivel együtt ma, X. 31-én délelőtt átadtam a jugoszláv nemzeti tanács meghatalmazottainak. A parancsnokságot a nemzeti tanács által ideiglenesen kinevezett jugoszláv flottaparancsnoknak, Janko Vukovič de Podkapelski sorhajókapitánynak adtam át és kihajóztam, mely pillanatban bevonták a parancsnoki lobogómat és felvonták a jugoszláv színeket. A flottának a Sebenicoban és a Cattarói – öbölben állomásozó részeit a másolatban kiállított átadási jegyzőkönyv alapján a felhatalmazottak a legközelebbi napokban fogják személyesen átvenni. Horthy ellentengernagy flottaparancsnok.”

A jugoszlávok folyamatosan átveszik a parancsnokságokat és a közigazgatást. A lojális német-osztrák tisztek aktákat semmisítenek meg. Milosevic korvettkapitányt a polai katonatemetőben temetik el. Ez alkalommal először tiltják meg a „Gott erhalte” himnusz eljátszását.

Bocche di Cattaro (Boka Kotorska): Az UB105 német tengeralattjáró kifut Kiel felé.

Bécs: Dr. Heinrich Lammasch, az utolsó cs. és kir. miniszterelnök átadja a kormányhatalmat a német-osztrák ideiglenes kormánynak.

Pola: 16.45 órakor a VIRIBUS UNITIS zászlóshajón bevonják a cs. és kir. hadilobogót, Horthy elhagyja a fedélzetet. Vukovič felvonatja a jugoszláv trikolorot. A hajón általános a csomagolás, mert mindenki haza akar menni. A hajó fényesen kivilágítva, őrszolgálat nincs.

Este a német-osztrákok gyűlést tartanak a Riviéra szállodában és egy szállítási bizottságot alakítanak.

18.00 után Siro Albertini, Martino Casagrande, Giuseppe Tonino és Francesco Turk, a jegyesével egy lopott motorcsónakon elhagyja a Santa Catarina tengerészeti repülőbázist. 21.00-kor egy olasz hajó feltartóztatja őket. Állítólag arra kényszerítik Tonini-t és Turk-ot, hogy két olasz tisztet – vélhetően Rossettit és a Paoluccit – bevezessék Pola belső kikötőjébe, hogy azok harci bevetést hajthassanak végre a cs. és kir. dreadnought-ok ellen.

Velence: 18.30 tájban kifut a 65PN torpedónaszád és a MAS95 egy Pola elleni támadásra. A 65PN a fedélzetén szállítja az SI „Mignatta”-t. Kb. 22.30-kor az SI a MAS95 vontájában a polai kikötőzárak elé érkezik, és saját erőből megkezd a behatolást a hadikikötőbe.

Az U29 befut Antivariba.

Az U4 befut Fiumébe.

Polában 16.45-kor bevonják az osztrák-magyar lobogót, és helyette felvonják a jugoszláv lobogót.

A Duna Flottilla felvonja a magyar lobogót

1918. NOVEMBER 01.

Szerb és más szövetséges haderők felszabadítják Belgrádot.

Az osztrák csapatokat visszavonják az új osztrák államhatárra.

Wilhelmshavenben a német haditengerészet állománya fellázad, mivel a matrózok nem hajlandók kifutni egy újabb nyílttengeri támadásra.

Lemond III. Borisz bolgár király, és Bulgária köztársasággá válik.

Polja: 02.20 órakor az olasz Raffaele Rossetti tengerész mérnökkari alezredes, és Raffaele Paolucci fregattorvos a szerkezetükkel behatolnak az őrizetlenül hagyott hadikikötőbe. Rossetti 05.00-kor egy időzített aknát erősít kötéllal a VIRIBUS UNITIS testére a jobboldali 4. sz. és 5. sz. 15 cm-es lövegek között. Röviddel ezután felfedezik és a VIRIBUS UNITIS fedélzetére húzzák őket. Rossetti közli Vukovič-csal a hajójára váró veszélyt. A parancsnok kiűrteti a hajót, de nem történik semmi és a két olaszt újból visszaviszik a hajóra. 06.20 körül azonban tényleg bekövetkezik a robbanás. 14 perccel később a hajó felborul, kis ideig a gerincével felfelé lebeg a víz tetején, majd elsüllyed. A hajóparancsnok és kb. 400 főnyi legénység a hajóval együtt elsüllyed, Rossetti és Paolucci megmenekül, de a jugoszlávok letartóztatják őket.

A jugoszláv flottaparancsnokság szikratávírón kéri a SAWC-ot (a Szövetségesek Legfelsőbb Haditanácsát) Párizsban, hogy az olasz támadás után az összes volt cs. és kir. hajót helyezze az USA Haditengerészetének védelme alá.

Este, Horthy a VIRIBUS UNITIS megmentett legénységének legnagyobb részével a program szerint vasúton eltávozott.

Bocche di Cattaro: Az UC52 német tengeralattjáró kifut Kiel felé, és Molunat előtt felrobbantják a német U72-es tengeralattjárót.

Az osztrák-magyar fegyverszüneti bizottságnak, Giusti del Giardino képviselő abanoi villájában átadják a fegyverszünet kefelevonatát.

Trieste: Heves összecsapások az olaszok és a szlávok között. Az ideiglenes városi bizottság szikratávírón kér engedélyt a velencei erődítményparancsnokságtól, hogy egy képviselőt küldhessen. Az, egy olasz lobogót viselő, volt cs. és kir. torpedónaszádon odautazó trieszti parlamenterek ismertették a városban uralkodó válságos helyzetet és az olasz csapatok beavatkozását kérték.

Este az őrzészlóalj legénysége kifosztja a kincstári épületeket.

Cattaro: Reggel 8 órakor az öbölben tartózkodó cs. és kir. hajókon bevonják a hadilobogót, és felvonják helyette a jugoszláv trikolort, melyet 21 ágyúlövéssel üdvözölnek. Az öbölbe befut az ellenség elleni bevetéséről az utolsó két cs. és kir. tengeralattjáró, az U-14 (Pistel sorhajóhadnagy) és az U-29 (Dürriegl sorhajóhadnagy) még osztrák-magyar hadilobogó alatt anélkül, hogy tudnák, hogy a cs. és kir. Haditengerészet már nem létezik

Olaszország: Thaon di Revel tengernagy a következő sürgős jelentést küldi Sonino külügyminiszternek:

„Az osztrák szikratávíró állomások tegnap délután óta sok kódolatlan rádiótávíratot adtak le német, illetve horvát nyelven. Ezeket a mi (olasz) hírszolgálatunk is fogta. A távira-

tokból kitűnik, hogy az egész osztrák flotta, vagy legalább is a nagyobbik része, bevonta az osztrák lobogót, és jugoszláv lobogót húzott fel helyette.

A flotta, vagy a legnagyobb része már a jugoszláv nemzeti bizottság kezén van, amely felszólította a hatóságokat és a parancsnokságokat, hogy maradjanak a helyükön, de azok számára, akik távozni akarnak, engedélyezte a hazatérést. Azoknak az osztrák-németeknek és a magyaroknak, akik a szolgálatban akarnak maradni, meg kell tanulniuk a horvát nyelvet. Aki el akar menni, útlevelet kap a szerb-horvát területen való átutazáshoz. A flotta és az erődítmények parancsnokságát Janko Vukovič de Podkapelski vette át. Ma (XI.1.) reggel 9.30-kor az osztrákok a következő táviratot küldték: „Kérem Fiumével közölni, hogy elhatározott az ellenségeskedések beszüntetése a tengeren és a teljes arcvonalon.”

Cattaro: A cirkálóflottilla parancsnoksága 22.00-kor, mivel a hátországgal megszakadt mindennemű összeköttetés, a teljesen elszigetelt állapotában a következő távirattal fordult kétségbeesésében a Korfuban állomásozó francia haditengerészeti erők parancsnokához, illetve a Máltában állomásozó angol haditengerészeti erők parancsnokához:

„A Cattarói öbölben állomásozó jugoszláv flotta nem képes kifutni a jugoszláv flottaparancsnokságtól kapott parancs szerint. Nincs kapcsolatunk a polai főparancsnoksággal, sem a zágrábi nemzeti tanáccsal. Kérjük önöket, közöljék a fegyverszünet részleteit. - A jugoszláv flotta átvevő parancsnoka”

Az utolsó mondat azonban úgy is értelmezhető: *„Hogyan fusson ki a jugoszláv flotta? – A jugoszláv flotta képviselőinek parancsnoksága.”* Nagy valószínűséggel már az eredeti táviratot is rossz, érthetetlen franciasággal fogalmazták, és ebből ered a másnapi, általánosságokat tartalmazó válasz.

A 13-as, 15-ös, 16-os, 17-es, 36-os, 76T, 78T, 79T, 87F, 93F, 96F, 97F torpedónaszád, valamint az U22, U31, U41, U43, U47 tengeralattjáró Cattaróban tartózkodik, ahol a brit Bizottság átveszi őket.

A 3-as torpedónaszád olasz, horvát és fehér lobogó alatt, fedélzetén a városi Tanács küldöttével kifut Triesztből, majd olasz motoros naszádok Velencébe kísérik.

Az 52T torpedónaszádot az USA Haditengerészete internálja a Spalato melletti Hét Kastély öbölben.

A 77T Cattaróban tartózkodik.

A *Leopolis* gőzös a német tengeralattjárók személyzetével a fedélzetén Cattaróból Fiumébe indul, de az érkezését november 4-ig késleltetik, miután a rádiójelentésekből értesülnek Fiume olasz megszállásáról.

1918. NOVEMBER 02.

A szlovének átveszik Krainát. A szerbek elfoglalják Laibachot.

Fiumébe rendelik az olasz EMANUELLE FILIBERTO (9800 t) csatahajót és a FRANCESCO STOCCO (790 t) rombolót.

A MIRABELLO (1784 t) olasz felderítő cirkáló élelmiszerral Lissába érkezik.

A jugoszláv hatóságok azt kérik, hogy az USA vegye át az osztrák-magyar flottát.

Konstantinápolyban a németek átadják a törököknek a GOEBEN csatacirkálót, és a tengeralattjáróikat.

Port Saidnál a mentesített csatornában egy tengeralattjáró megtorpedózza a brit *Surada* (5324 t) felfegyverzett kereskedelmi hajót. Torpedóalálatot kap még a brit *War Roach* (5215 t) felfegyverzett kereskedelmi hajó is, de be tud vánszorogni a kikötőbe.

Port Saidtól 12 mérföldre északra egy tengeralattjáró megtorpedózza a brit *Murcia* (4871 t) felfegyverzett kereskedelmi hajót, veszteség 1 fő.

Ante Trubič, a későbbiekben az első jugoszláv külügyminiszter, a jugoszláv bizottság nevében közli Angliával, Franciaországgal, Olaszországgal és az USA-val: *A jugoszláv nép minden kapcsolatot megszakított Ausztria-Magyarországgal. Hatalmába kerítette annak kereskedelmi és hadiflottáját, és mint hadviselő fél, ezentúl az Entente szövetségese. Az államhoz nem tartozó katonaság nem léphet a délszláv állam földjére, csak fegyvertelenül. A más nemzetiségű csapatokat le kell fegyverezni.*

A délszláv nemzeti tanács tengerészeti kormány megbízottá nevezi ki, és egyben ellentengernaggyá lépteti elő a polai hadikikötő addigi parancsnokát, Koch Metódot. Orlando olasz miniszterelnök azt táviratozza Párizsból Thaon di Revel vezérkari tengernagynak, hogy szüntesse be a jugoszláv lobogót viselő flotta elleni ellenségeskedést, és ne akadályozza a kifutásukat Korfura, ahol megadják magukat.

18.00-kor az Eiffel torony rádióadóján táviratot küldenek a polai flottaparancsnoknak, Ebben szívélyesen üdvözlük a jugoszlávokat és arra szólítják fel őket, hogy fehér lobogó alatt hajózanak Korfu elé. A kifutás és az érkezés időpontját táviratilag közölnék az ottani tengerészeti parancsnokkal, Gauchet tengernaggyal. Aláírás: Clemenceau, Orlando, Lloyd George és House ezredes.

Az erre adott jugoszláv válasz: *„A Cattarói öbölben tartózkodó jugoszláv flotta nincs abban a helyzetben, hogy kifusson. Kérjük, hogy a fehér lobogó alatt egy hajó mehessen Korfura, hogy informálja önöket a helyzetünkről, majd vissza is térhessen.”*

1918. NOVEMBER 03.

AUSZTRIA-MAGYARORSZÁG ALÁÍRJA A SZÖVETSÉGESEKKEL A FEGYVERSZÜNETET, mely szerint 16.00-kor beszüntetik a hadműveleteket, de az olasz haderő ennek ellenére további 24 órán át nyomul előre anélkül, hogy ellenállásba ütközne, és így kb. 400 000 hadifoglyot ejt.

Károly császár átadja a legfelsőbb parancsnokságot Arznak.

A TÁTRA Seitz sorhajókapitánnyal a fedélzetén Polába érkezik.

Néhány olasz csatahajót az Otrantói-szorosba vezényelnek, hogy ha kell, akár erővel is megakadályozzák, hogy az osztrák-magyar flotta Korfun adja meg magát a francia Gauchet tengernagynak.

Az Egyesült Államok képviselőjével, Bullard ellentengernaggyal a fedélzetén az Adriára küldik az amerikai CHESTER (3750 t) cirkálót. Az USA Haditengerészetét utasítják, hogy ne támadja meg az ex-osztrák-magyar hadihajókat, hanem arra ösztönözze azokat, hogy fehér lobogó alatt Korfura –hajózzanak.

Egy olasz flottakülönítmény megszállja Triesztet.

Az olaszok megszállják Pelagosa szigetét, melyet már kiürítve találnak.

Az olaszok megszállják Parenzot (Poreč), melyet a cs. és kir. hatóságok négy nappal korábban elhagytak, és amit egy közbiztonsági bizottság kormányzott.

15.00-kor aláírják a Giusti Villa-i fegyverszünetet. a legfontosabb pont: Olaszország és a Szövetségesi csak az aláírás után 24 órával szünetet be az ellenségeskedéseket, vagyis 1918. november 4-én 15.00-kor a közép-európai időszámítás szerint. Minden osztrák-magyar csapatot hadifogolynak tekintenek, amelyek még az addigra az olaszok (kerékpározó csapatok!!) által elért vonalak mögött tartózkodnak.

A Villa Giusti-i fegyverszünet feltételei:

I. Katonai határozványok

- 1./ Az ellenségeskedések beszüntetése a szárazföldön, a tengeren és a levegőben
- 6./ A kiürített osztrák-magyar területeket egyelőre a helyi hatóságok kormányozzák a Szövetséges, vagy a Társult Hatalmak megszálló csapatainak ellenőrzése mellett.
- 7./ Kölcsönösség nélkül, a Szövetséges Hatalmak legmagasabb vezénylő tábornokai által meghatározott feltételek szerint haza kell szállítani az összes hadifoglyot, az Entente internált alattvalóit, vagy a kiürített polgári lakosságot.
- 8./ A betegeket és sebesülteket, akiket nem lehet evakuálni, az osztrák-magyar személyzet ápolja, melyet a szükséges anyagokkal együtt hátrahagynak.

II. Tengerészeti határozványok

- 1./ A tengeren mindenféle ellenségeskedést be kell szüntetni, és meg kell adni az összes osztrák-magyar vízi jármű pontos helyét, illetve mozgását. A semleges országokat értesítik a hajózás garantált szabadságáról, melyet visszaállítanak az összes territoriális vizeken a Szövetséges és Társult Hatalmak hadi- és kereskedelmi hajózásának anélkül, hogy ezek kapcsán semlegességi kérdéseket vetnének fel.
- 2./ Az 1910. és 1918. között épült 15 db osztrák-magyar tengeralattjáró és az osztrák-magyar felségvizeken tartózkodó, vagy az oda befutni tudó összes német tengeralattjáró kiszolgáltatása. Az összes többi osztrák-magyar tengeralattjáró teljes leszerelése, amelyek a Szövetségesek és az Amerikai Egyesült Államok felügyelete alatt maradnak.
3. Teljes fegyverzettel ki kell szolgáltatni a Szövetségeseknek és az USA-nak 3 páncélos hajót, 3 könnyűcirkálót, 9 rombolót, 12 torpedónaszádót, 1 aknarakót és 6 dunai monitort, amelyeket a Szövetségesek, és az USA jelölnek ki. Az összes többi felszíni hadihajót a Szövetségesek és az USA által kijelölt osztrák-magyar flottatámaszpontokra kell összevonni, és teljesen leszerelve a Szövetségesek és az USA felügyelete alá kell helyezni.
- 4./ A hajózás szabadsága a Szövetséges és Társult Hatalmak összes hadihajója és kereskedelmi hajója számára az Adrián, beleértve a felségvizeket is, valamint a Dunán és a mellékfolyóin az osztrák-magyar területen.
A Szövetséges és Társult Hatalmaknak jogában áll felszedni minden aknamezőt, valamint lerombolni a műszaki zárat, melyek helyét közölni kell velük. A dunai hajózás szabadságának biztosítása érdekében a Szövetségesek és az USA megszállhatják, vagy lerombolhatják a megerősített és védelmi létesítményeket.

5./ A Szövetséges és Társult Hatalmak blokádjának a jelenlegi feltételek melletti fenntartása, melyek szerint a tengeren található osztrák-magyar vízi járművek elkobzandók kivéve, ha a Szövetségesek és az USA által meghatározott feltételeket teljesítene.

6./ Az összes tengerészeti harci repülőgép összegyűjtése és leállítása a Szövetségesek és az USA által kijelölt osztrák-magyar támaszponton.

7./ A teljes olasz partvidék, és az osztrák-magyar Monarchia nemzetiségi területein kívül megszállt kikötők kiürítése, az összes úszóalkalmatosság és minden hajózási anyag hátrahagyása.

A Pola védelmét szolgáló összes szárazföldi és tengeri erődítmény, valamint a szigetek, továbbá a hajógyárak és arzenálok szövetséges és amerikai csapatok általi megszállása.

9./ Az Ausztria-Magyarország által lefoglalt összes szövetséges kereskedelmi hajó visszaszolgáltatása.

10./ A kiszolgáltatás, vagy a visszaadás előtt tilos a járművek, vagy az anyagok bármilyen rongálása.

11./ Az Ausztria-Magyarország kezeiben lévő, a Szövetséges és Társult Hatalmakhoz tartozó hadi- és kereskedelmi tengerészeti foglyok visszaadása, kölcsönösség nélkül.

A felhatalmazott aláírók kijelentik, hogy a fent megjelölt feltételekbe beleegyeznek.

1918. november 3. /Aláírások/

JEGYZŐKÖNYV FÜGGELÉK

a Szövetséges és Társult Hatalmak, valamint Ausztria-Magyarország közötti fegyverszünet bizonyos pontjainak végrehajtási részleteire vonatkozóan

I.

Katonai határozványok

1./ Ausztria-Magyarország összes arcvonalán, a fegyverszünet aláírása után 24 órával, azaz november 4-én 15.00-kor megszűnnek a szárazföldi, tengeri és légi ellenségeskedések.

II.

Tengerészeti határozványok

1./ A tengeri ellenségeskedések megszűnése egybeesik a szárazföldi és a légi ellenségeskedések megszűnésével. Ugyanebben az órában, az osztrák-magyar kormánynak a polai rádióállomás útján (amely ezt a jelentést Velencének küldi el) ki kell szolgáltatni az olasz és a szövetséges kormányok részére a szükséges adatokat arról, hogy az osztrák-magyar vízi járművek holt tartózkodnak, illetve merre haladnak.

2./ A 3. pontban felsorolt, a szövetségeseknek átadandó összes egységnek november 6-án 08.00-ra Velencébe kell érniük. A parttól 14 mérföldnyire révkalauzokat vesznek a fedélzetükre. - kivéve a dunai monitorokat, amelyeknek a szövetséges balkáni haderők legfelsőbb parancsnoksága által kijelölt kikötőbe kell vonulniuk a nevezett parancsnokság által szükségesnek ítélt feltételek mellett.

3./ A következő hajóknak kell Velencébe befutniuk:
TEGETTHOFF, PRINZ EUGEN, FERDINAND MAX, SAIDA, NOVARA, HELGOLAND. Kilenc db TÁTRA típusú legújabb építésű (legalább 800 tonnás) romboló. Tizenkét 200 tonnás típusú torpedónaszád. A CHAMÁLEON aknarakó hajó, tizenöt db 1910. és 1918. között épült tengeralattjáró, valamint az összes, az osztrák-magyar vizeken tartózkodó német tengeralattjáró. A szövetséges kormányok az átadandó hajókon tervezett vagy végrehajtott mindenféle károkozást a jelen fegyverszünet legsúlyosabb megszegésének tekintik. A Garda tó flottilláját a Riva kikötőben adják át a Szövetséges Hatalmaknak. Az összes többi hajót, amelyet nem kell a Szövetséges Hatalmak számára kiszolgáltatni, az ellenségeskedések megszüntetésétől számított 48 órás haladék után fel kell tartóztatni és Buccari (Bakar), valamint Spalato kikötőibe kell összegyűjteni.

Ami az összes aknamező felszedésének és a műszaki záruk lerombolásának jogát illet, Ausztria-Magyarország kormánya a becsületére kötelezi magát, hogy 48 órás haladékkal az ellenségeskedések megszűnése után, a velencei helyőrség parancsnok, illetve a brindisi-i tengerészeti parancsnokság parancsnoka tudomására hozza Pola, Cattaro és Fiume aknamezőinek és kikötőzárainak tervrajzát. Ezek mellett a fenti időpont után 96 órával megadja a Földközi-tenger, az olasz folyók és tavak aknamezőinek és tengeri zárainak tervét is, beleértve azokat is, amelyeket német parancsra telepítettek, vagy azokat, amelyekről tudomásuk van.

Eme 96 órás haladék után hasonló jelentést kell tenni a Dunára és a Fekete-tengerre vonatkozó állapotokról a balkáni front szövetséges haderői parancsnokának.

5./ A Szövetséges Hatalmak hajóinak visszaadása, a bármelyik Szövetséges Hatalom által meghatározott módon, amelyet az osztrák-magyar kormány tudomására hoznak, az ellenségeskedések megszűnése után 96 órával kezdődik meg.

A Szövetséges Hatalmak fenntartják maguknak a jogot az 5. cikkelyben említett bizottság összeállítására, a jogosultság kiterjesztésére, valamint azt, hogy az osztrák-magyar kormány tudomására hozzák az ülés helyét.

6./ A szóban forgó flottatámaszpont, Spalato.

7./ A 7. cikkelyben tárgyalt kiürítésnek, valamint a csapatoknak a fegyverszüneti vonalak mögé történő visszavonásának meghatározott időn belül meg kell történni. Nem szabad megkárosítani a kikötőkben található bármilyen ingatlant, ingóságot, illetve úszó anyagot.

A kiürítést a lagúna-csatornákon kell végrehajtani. Ehhez a kívülről odavitt osztrák-magyar behajózó eszközöket kell használni.

8./ A 7.sz. cikkelyben szereplő megszállás, az ellenségeskedések megszűnését követő 48 óra után következik be. – Az osztrák-magyar hatóságoknak kezeskedni kell a Pola, a szigetek és más, a fegyverszünetben a hadseregnek juttatott helységek birtokbavételére kijelölt személyzetet szállító hajók biztonságáért. Az osztrák-magyar kormány megteszi a szükséges in-

tézkedéseket arra, hogy a Pola felé tartó hajók a helységekől 14 tmf-re révkalauzokat vehessenek fel, akik képesek a biztonságos útvonal megmutatására.

9./ Minden károkozást, amely a szövetséges hatalmak személyeit vagy javait éri, a jelen fegyverszünet súlyos megsértésének fognak tekinteni.

Az aláíró jogos felhatalmazottak beleegyeznek a fentebb vázolt feltételekbe.

1918. november 3. Az osztrák-magyar hadsereg főparancsnokság képviselői
/Aláírások/

Az olasz hadsereg főparancsnokság képviselői
/Aláírások/

1918. NOVEMBER 04.

15.00-kor VÉGET ÉRNEK AZ AUSZTRIA-MAGYARORSZÁG ÉS A SZÖVETSÉGESEK KÖZÖTTI ELLENSÉGESKEDÉSEK.

Károly császár lemond az osztrák csapatok parancsnokságáról.

A német haditengerészek további lázadása Kielben.

Reggel egy félszázadnyi olasz tengerész szállt partra Lissa (Vis) szigetén: „*A fegyverszünet még nem lépett életbe, így a megszállásunk a háború idején történt és bizonyosság arra, hogy a tettünk örökre kitörölte az 1866-os szerencsétlen napot.*”

15.00: Érvénybe lépett a Villa Giusti-i fegyverszünet.

16.30: Cagni tengernagy az AMMIRAGLIO DI ST BON csatahajóval és 5 rombolóval befut Polaba. A felvonulás közben Fasanában (Fažana) kiraknak egy partraszálló különítményt, amely a szárazföldön menetel Polaba.

Befut Fiumébe az EMANUELLE FILIBERTO (9800 t) olasz csatahajó.

Az olaszok partra szállnak Abbáziában (Opatija), Monfalconében, Triesztben, Lussinpiccolóban (Mali Losinj), Fiumében, (Rijeka), Lagostán (Lastovo), Zarában (Zadar), és Rovignóban (Rovinj).

Cattaro: Este a következő egységek futnak ki a Boccheból Pola felé: a *Habsburg* gőzös a tengeraltjárók nem jugoszláv legénységével, a *Teodo* gőzös a magyar tengerészek hozzátartozóival, és a *Szterényi* gőzös, továbbá a CSEPEL romboló. Az ORJEN romboló Spalato irányában távozott.

A délszláv Nemzeti Tanács a dalmáciai partok amerikai megszállását kéri.

1918. NOVEMBER 05.

Hamburgban a katonák és a munkások általános sztrájkot hirdetnek.

A CSEPEL megérkezik Polába.

A francia *Kabyle* (685 t) behajózik a Cattarói-öbölbe és megkezdik az aknamentesítést.

Az olaszok folyamatosan megszállják Pola létesítményeit, valamint partra szállnak Sebenico (Šibenik) és Umago (Umag) városoknál.

Pola: Délelőtt megérkezik a Cattaróból a CSEPEL romboló, a *Habsburg*, a *Teodo*, valamint a *Szterényi* gőzös.

Cattaro: A cs. és kir. hadilobogókat, nehogy az olaszok kezére kerüljenek, szétvágják és szétosztják emlékül. Délben befut a *KABYLE* francia romboló, hogy a parlamenterek hajóját Korfura vezesse. Este kifut a hazatérő német-osztrákokkal és csehekkel Fiume felé a *Gäa* raktárhajó.

Pola: Este Cagni tengernagy az AMMIRAGLIO DI ST BON fedélzetén megbeszélésen fogadja a Koch jugoszláv tengernagyot. amikor a kölcsönös udvariaskodások után Cagni világosan kifejtette, hogy Pola és környékének megszállását a fegyverszünet szankcionálta, Koch a zágrábi nemzeti tanács megbízásából a következő tiltakozást adta elő:

1. 1918. X. 29. óta az Osztrák-Magyar Monarchia nem létezik a jugoszlávok számára.
2. A cs. és kir. flottát és Pola erődítmény rendszerét a jugoszlávoknak adták át.
3. A jugoszláv állam 1918. X. 29-én csatlakozott az Ententehez, így az Entente minden államát és az USA-t a szövetségeseinek tekinti.
4. Az Ausztria-Magyarország számára megadott fegyverszüneti feltételek nem kötelezőek a jugoszláv állam számára.
5. Mivel a jugoszláv állam a cs. és kir. flottát már átvette, valamint Pola erődítmény rendszerét elfoglalta, tiltakozik ugyanezek olasz megszállása ellen.

Cagni nem fogadta el a tiltakozást. Kijelentette, hogy a fegyverszünet végrehajtására érkezett, nem pedig alkudozások céljából. Azt kérte, hogy másnap kezdjék meg az erődítmények és az arzenál átadását. Végezetül a két tiszt, Rossetti és Paolucci azonnali átadását követelte, akiket a VIRIBUS UNITIS elsüllyesztése után először a TEGETTHOFF-on, azután a RADETZKY-n tartottak fogva. Koch ezt először el akarta odázni, de azután bele kellett egyeznie, mivel a jugoszlávoknak semmilyen jogcímük nem volt olasz foglyokat tartani. Mindkét tisztet áthozatták az AMMIRAGLIO DI ST BON-ra, ahol lelkes ünneplésben részesítették őket.

1918. NOVEMBER 06.

Károly császár hivatalosan elrendeli a fegyveres erő demobilizálását.

A 77T délszláv küldöttekkel kifut Cattaróból és megérkezik Korfuba. A torpedónaszádot a brit Bizottság ott átveszi.

A Duna Flottilla befut Budapestre.

Az olasz támadás megelőzése céljából a bajoriai csapatok bevonulnak Salzburgba és Tirolnba. Kelly kommodore Korfura érkezik a GLOUCESTER-el.

Az olaszok partra szállnak Zuri (Zirje), Premuda, Selve (Silba), Ulbo (Olib), Uglian (Ugljan), Pasma és Melada (Mljet) szigeteken

1918. NOVEMBER 07.

Az új osztrák rezsim elrendeli a demobilizálást.

A Földközi-tengeren egy tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre a brit *Sarpedon* (4393 t) felfegyverzett kereskedelmi hajó ellen.

A RADETZKY kifut Polából. A csatahajó jugoszláv legénységgel Buccariba (Bakar) megy.

Clemenceau francia miniszterelnök a következő szövegű táviratot küldi olasz kollégájának, Orlandonak:

„Megtudtam, hogy a fegyverszüneti feltételek értelmében olasz csapatok vonultak be Polába, amit nem kifogásolok. Ugyanakkor egy olasz tengernagy a hatalmába kerítette a jugoszláv tulajdonban lévő flottát. Az Entente összes kormánya azt a parancsot adta ennek a flottának, hogy fehér lobogó alatt Korfuba hajózzon. Véleményem szerint ezért ez az akció elmentésben áll a megállapodásainkkal. Az Ön kérésére személyesen ígértem meg, hogy a francia kormány semmilyen jugoszláv komitét nem ismer el addig, amíg nem teljesülnek a fegyverszüneti feltételei. Az ígéret megőrzése érdekében szükséges, hogy az olasz haderők is tartassák magukat az Ön ígéretéhez”

1918. NOVEMBER 08

Lengyelország tájékoztatja Ausztria-Magyarországot, hogy átveszi a Galícia feletti ellenőrzést.

A Szövetségesek beleegyeznek abba, hogy az osztrák-magyar hadihajók Polában és Cattaróban maradjanak, mivel a hajók működtetéséhez nincs elég jugoszláv személyzet.

A *Gaa* raktárhajó, egy fiumei kitérő után, délután megérkezik Polába.

Az olaszok partra szállnak Fianonan (Plomin).

Thaon di Revel tengernagy a következő kódolatlan táviratot küldte:

„Az osztrák-magyar hadiflottát birtokló hatalmaknak! Ma, november 8-án 15.00-kor lejárt a 96 órás határidő anélkül, hogy végrehajtották volna az egyrészt a Szövetségesek és az USA, másrészt Ausztria-Magyarország között megkötött fegyverszünet záradékait. Nem jelentették sem a flottamozgásokat, sem az aknamezők helyzetét, továbbá nem adták át az előírás szerint sem a hadi-, sem a kereskedelmi hajókat.”

1918. NOVEMBER 09.

Vilmos császár lemond a német császári címről, a porosz királyi címről nem, és elmenekül Németországból.

Berlinben kikiáltják a Német Köztársaságot.

Gibraltár előtt a brit *Privet* Q-hajó és az ML155 motoros naszád (37 t) elsüllyeszti a Németországba visszatérő U34-et. ***(A háború utolsó elsüllyesztett német tengeralattjárója.)***

Az Adriáról Németország felé tartó német UB50 a Trafalgar / Sparte Fok előtt elsüllyeszti a *Britannia* brit csatahajót. A veszteség kb. 50 fő a keletkezett gázok miatt. ***(A háború utolsó elsüllyesztett brit csatahajója.)***

Megérkezik Sebenicoba az olasz Notarbartolo ellentengernagy és közli a délszláv Nemzeti Tanács képviselőivel, hogy a kapott parancsa szerint egészen a Planka Fokig el kell foglalnia Dalmáciát, beleértve a szigeteket is. Betiltják a jugoszláv zászló használatát, ellenőrzés alá vonják a postai szolgálatot, és megtiltják a politikai tevékenységeket. (Dalmácia új olasz kormányzója, Enrico Millo tengernagy szintén Sebenicoban állítja fel a parancsnokságát.)

Szerbia „Entente hatalom” óvatosan elismeri a SHS-államot „a jelenleg adott formájában a viszonyok kölcsönös alkotmányos rendezéséig.”

Cattaro: Az öblöt a három szövetséges együttesen szállja meg. Befut a WALDECK-ROUSSEAU francia, a GLASGOW brit és a CARLO MIRABELLO olasz cirkáló.

Polá: Thaon di Revel tengernagy elrendeli, hogy az összes Polában tartózkodó volt cs. és kir. hadihajón vonják fel az olasz lobogót. A Velencébe internálandó német-osztrákokkal a fedélzetén Kifut a *Habsburg*, a *Semiramis* és egy harmadik gőzös.

Korfu: Ugo Conz, a CONTE DI CAVOUR olasz csatahajó parancsnoka, a Cattaróból odaérkezett jugoszláv küldöttséggel folytatott megbeszélés után, a következő érvelést fogalmazza meg a volt cs. és kir. flotta további sorsát illetően, a Franciaországgal, Angliával és az USA-val folytatandó tárgyalásokra:

„A 'Jugo-Szláv' szó használatakor eddig nem éreztük szükségesnek meghatározni azt, hogy vajon egy népről, egy fajról, egy nemzetről, egy kormányról, egy államról, vagy egy ilyen nevű államról beszélünk. Most elérkezett az idő, hogy ezt a kifejezést pontosabb formába öntsük.

*„Ha a 'Jugo-Szláv' nevet arra a népre, vagy arra a fajra vagy emberekre értjük, akik az osztrákok által elnyomott más népekhez hasonlóan, végül megértek arra, hogy saját maguk határozzanak a sorsukról, senki, és legkevésbé Olaszország, sem fog vonakodni elismerni a nemzeti igényeiket, illetve egy, a saját törvényeik és kultúrájuk szerint virágzó szabad jövőre irányuló jogos törekvéseiket. Ha viszont a 'Jugo-Szlávok' alatt egy új államot értünk, akkor már jogi alapokon is szükséges kimondani, hogy egy állam sem győzelemből, sem fegyverszünetből nem jöhet létre, hanem csak egy békeszerződés végleges döntéseiből. Ebből adódóan természetesen le kell szögezni, hogy eddig, és amíg végérvényesen meg nem kötük a békét, és meg nem rajzolják Európa új térképét, nem kétséges, hogy a jugoszláv állam **nem** létezik, hiszen a határai, kiterjedése, kormányformája, törvényei és egyéb dolgai, amelyek egy állam első letagadhatatlan alapjai, ismeretlenek.*

Ha az igaz is, hogy egy flotta egy állam kézzelfogható kifejezése és képviselője, nem lehet flotta ott, ahol állam sincs. Addig nem létezhet jugoszláv flotta, amíg nem alakul hasonló nevű állam, vagy amíg a békét véglegesen meg nem kötük. Addig a napig pedig a flotta – bárminek is nevezzék a jugoszlávok – nem lehet más, mint osztrák flotta, hamis bőrben, vagy egy olyan flotta, amely az elfogás vagy az átadás elkerülése érdekében, önkényesen és törvénytelenen lobogót cserélt.

*A lobogócserevel kapcsolatban felmerül a kérdés, mely leegyszerűsítve így hangzik: A lobogócsere az Ausztria-Magyarország és Olaszország közötti fegyverszünet megkötése **előtt**, vagy **után** történt-e meg? Ha előtte, akkor vitán felüli, hogy csak az osztrák-magyar flottáért lehet alkudozni, ugyanis a nemzetközi jog kifejezetten megtiltja egy hadviselő félnek a háború alatti lobogócserét. Ezért a lobogócserét ez esetben senki sem fogadhatja el jogerősnek.*

Ha viszont a csere a fegyverszünet aláírása után történt, nyilván csalásról van szó, mely esetben nem lehet megtartani a flotta átadására vonatkozó feltételeket. A lobogócsere mindkét esetben jogellenes cselekedet, amibe egyetlen szövetséges sem egyezhet bele anélkül, hogy tegye ki magát annak a veszélynek, hogy ez a jelenség ne ismétlődjön meg a német flotta esetében. Mit szólna pl. Anglia, ha a Németországgal kötött fegyverszünet tartalmazza ugyan a flotta átadására vonatkozó záradékot, de a német tengeri flottát Kielben, vagy Wilhelmshavenben dán lobogó alatt találná, mivel a német Schleswig-Holstein tartományt visszaadták a dánoknak? Anglia feltehetően kitartana ama nézete mellett, hogy még mindig az igazi német flottáról van szó, és minden teketória nélkül lefoglalná. Hasonló ésszerű indoklással logikusnak tűnik, hogy az Entente az állítólagos jugoszláv flottát ne tekintse másnak, mint a tényleges osztrák-magyar flottának, és követelje az átadását abban a kikötőben, amelyet az Ausztria-Magyarországgal kötött fegyverszünet világosan meghatározott.

Mégis úgy tűnik, hogy a Szövetségesek Legfelsőbb Tanácsa Párizsban szokatlan módon belenyugodott az osztrák-magyar flotta lobogócserejébe azzal, hogy az osztrák-magyar hajókat – mielőtt Velencében átadták volna – Korfura küldik. Ebből az elhatározásból arra lehet következtetni, hogy a probléma megoldását tisztán a tengerészeti kérdésekre korlátozzák, és a teljesítését a Földközi-tengeri szövetséges flották főparancsnokaira bízák.

Ha ennél a megoldásnál a legfelsőbb parancsnok úgy véli, hogy tanácskozásra hívja össze az Ausztria-Magyarország ellen harcoló különböző hatalmak képviselőit, az felhatalmazza őket arra, hogy kifejtsék az erre vonatkozó gondolataikat.

Az olasz szempontokat a következőképpen lehetne összefoglalni:

„A legfelső parancsnokok vagy osztrák-magyaroknak tekintik ezt a flottát, és akkor kétségtelen, hogy a fegyverszüneti feltételek teljes egésze vonatkozik rá, vagy pedig jugoszlávnak, akkor pedig az Entente lesz a megőrzője vagy a felügyelője a végleges békekötés időpontjáig. Ez esetben csak azt kell eldönteni, hogy ez a funkció azt a nemzetet illesse, amelyik az Ausztria-Magyarország elleni harcban a legnagyobb erőfeszítéseket tette, és emiatt a legtöbbet szenvedett; azt a nemzetet, amelynek az Adria menti érdekei vitathatatlanul a legnagyobbak; azt a nemzetet, amelynek a fegyveres ereje idézte elő, még ha a szövetséges csapatokkal versenyezve is, Ausztria-Magyarország összeomlását és szétzúzását.

EZ A NEMZET OLASZORSZÁG!

Végezetül fontoljunk meg egy általános kérdést. Mi készíti a jugoszláv flottát arra, hogy makacsul vonakodjon elhagyni az Adria keleti partjait? Ki ellen kell erőt vagy fenyegetést demonstrálnia? Franciaország felé nem, mivel Franciaország felé korlátlan bizalmat és elismerést hirdet. Anglia ellen sem, hiszen Anglia a máltai hajórajának egy részével észre térríthetné őket. Az USA ellen sem, mert ez túl messze van. Görögország ellen sem, mert egy nép, amely a súlyosabb elnyomásból emelkedett fel, nem mutatkozhat elnyomóként a leggyengébb bölcsőjénél. Már csak egy nemzet marad, amelynek a gyűlölet évszázados örökségként kellett felfognia, és gyógyítania azokat a sebeket, amiket Ausztria okozott egy olyan tengerpart mentén, amely valaha velencei volt, és a mai napig sértetlenül őrzi ennek pompás jeleit.

EZ A NEMZET OLASZORSZÁG!

Nos, Olaszország borzalmas háborút vívott, hogy végleg leszámoljon ezzel az örökséggel. Lehetetlen, hogy miután a háborút győzelemmel fejeztük be, azért változzanak meg a gyűmölcsök, mert egyszerűen kicserélték a lobogót. Az osztrák-magyar flottát vagy Olaszországnak kell átadni, vagy el kell pusztítani.

Korfu, 1918. november 9.

Ugo Conz

1918. NOVEMBER 10.

A szerb hadsereg behatol Magyarországra.

Románia újból hadba lép a Szövetségesek oldalán.

A RADETZKY és a ZRÍNYI amerikai lobogó alatt Polából dél felé indul, nehogy az olaszok kezébe kerüljön, majd a Spalato melletti Hét Kastély-öbölben megadja magát az USA tengeralattjáró-vadászoknak.

A francia WALDECK ROUSSEAU (13 995 t) páncélos cirkáló, a brit GLOUCESTER (4800 t) cirkáló, valamint az olasz MIRABELLO (1784 t) felderítő cirkáló hivatalosan birtokba veszi Cattaro kikötőjét.

A Rodoni Fok előtt aknára fut az olasz 36PN torpedónaszád.

A Földközi-tenger nyugati medencéjében a frissen beérkezett brazil hajóraj tévedésből tüzet nyit az USA tengeralattjáró-vadászokra.

Polá: Cagni tengernagy, Larking kommodore, a brit tengerészeti attasé jelenlétében átveszi Koch tengernagytól a PRINZ EUGEN és a TEGETHOFF csatahajókat. Mindkét egységre felvonják az olasz és a brit lobogókat.

Az olaszok megszállják Chersot (Cres).

Bécs / Scönbrunn kastély: Horthy altengernagy megjelenik Károly császárnál, és kérés nélkül megesküszik: „*Soha sem nyugszom meg, amíg Felsőégedet vissza nem juttattam a bécsi és budapesti trónjára!*”

1918. NOVEMBER 11.

11.00-kor VÉGET ÉRNEK AZ ELLENSÉGESKEDÉSEK NÉMETORSZÁG ÉS A SZÖVETSÉGESEK KÖZÖTT.

Bécs / Scönbrunn kastély: Károly császár lemond az államügyek további intézéséről. (Ennek az okmányának az eredetije a bécsi igazságügyi palota leégésekor /1927./ elpusztult.)

A császári család az esti órákban elhagyja a schönbrunni kastélyt, és átköltözik az Eckartsau kastélyba.

Az olaszok megszállják Voloscat.

Polá: A hajókon és a városban Viktor Emánuel olasz király születésnapját ünneplik. A még át nem vett, volt cs. és kir. hajók is felvonják az olasz lobogót. Ebből az alkalomból, a Madonna del Mare tengerésztemplomban ünnepélyes Te Deumot tartanak.

1918. NOVEMBER 12.

KARL RENNER KIKIÁLTJA A NÉMET-OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁGOT.

1918. NOVEMBER 13.

MAGYARORSZÁG KÜLÖN FEGYVERSZÜNETET ÍR ALÁ BELGRÁDBAN. KÁROLY CSÁSZÁR LEMOND MAGYARORSZÁG KIRÁLYA CÍMÉRŐL.

A Menders Fok előtt aknára fut az olasz *Verbano* (2700 t) felfegyverzett csapatszállító hajó.

Nelson sorhajókapitányt (a Korfun állomásozó amerikai tengeralattjáró-vadászok parancsnokát) Cattaróba rendelik, hogy rábírja a jugoszláv parancsnokot arra, hogy a jugoszláv lobogót viselő hajókat adja át az amerikaiaknak és a többi szövetségesnek, és így tegyen eleget a fegyverszüneti feltételeknek.

Az olaszok megszállják Pagot (Pag) és Lesina-t (Hvar).

A HMS LOWESTOFT-on tartózkodó Kelly fregattkapitány útban Pola felé, találkozik a jugoszláv lobogó alatt hajózó ZRINYI-vel, amely Spalato (Split) felé hajózik amerikai internálásba. A HMS LOWESTOFT 15 órakor befut Polába.

1918. NOVEMBER 14.

A 12-es torpedónaszádot az USA Haditengerészete a Spalato melletti Hét Kastély öbölbe internálja.

Kelly találkozik Koch-al és megtekinti Polát. A Szövetséges Haditengerészeti Tanács (az ANC) elutasítja a jugoszláv kormány megbízottnak, Koch Metódnak a 4 rombolóra vonatkozó kérését.

1918. NOVEMBER 15.

Szerb gyalogos egység érkezik Fiumébe.
Vegliára olasz alakulatok érkeznek.

Kelly fregattkapitány a HMS LOWESTOFT-tal elhagyja Polát és Velencébe megy

1918. NOVEMBER 16.

Pola közelében a Merlera Foknál aknára fut az olasz CESARE ROSSAROL (911 t) romboló. Csak kevés ember menekül meg. a vízbefúltak között van Eduard Malbohan fregatthadnagy, a jugoszláv admirális tanácsának futára.

Enrico Millo tengernagy, Dalmácia új kormányzója, megerősíti Notarbartolo ellentengernagy parancsait.

Budapesten kikiáltják a Magyar Köztársaságot.

1918. NOVEMBER 17.

A Lagosta szigeti Porto Lagograndénál aknára fut és elsüllyed az olasz *Peloro* órhajó (korábban *De Ruyter* holland kereskedelmi hajó).

Fiuméből kivonják a szerb csapatokat.

1918. NOVEMBER 18.

Aknára fut és elsüllyed az olasz *Boeo* (235 t) ágyúnaszád (korábban *Tromp* holland gőzös), később kiemelik és újból szolgálatba állítják.

Velence: Bullard ellentengernagy felvonja az USA lobogót a BIRMINGHAM (3750 t) cirkálóra. Emellett egy romboló és három tengeralattjáró-vadász állomásozik Velencében.

Az amerikai Edward Hazlett sorhajóhadnagy vezetésével kétszáz tengerészt küldenek Spalatóba az osztrák-magyar csatahajók átvételére. (Spalatóban a hónap elején már megfordult egy amerikai és egy francia hadihajó.)

Cattaro: Az U-14-es (volt *CURIE*) tengeralattjárót visszaadják a franciáknak

1918. NOVEMBER 20.

Szerb csapatok érkeznek Spalatóba.

1918. NOVEMBER 21.

A német hadiflotta kifut a Scapa Flow-ban végrehajtandó internálásra.

1918. NOVEMBER 22.

Split: A Hét Kastély öbölben az ifj. E.E. Hazlett sorhajóhadnagy USA Haditengerészet, a ZRÍNYI volt cs. és kir. csatahajót az USA Haditengerészete szolgálatába állította. Az új jugoszláv hajóparancsnok, Marijan Polič korvettkapitány tüntetően távolmaradt a szertartásról.

1918. NOVEMBER 23.

Az olaszok megszállják Innsbruckot és Landecket.

Bullard azt ajánlja, hogy amilyen gyorsan csak lehet, amerikai haditengerészeket küldjenek Polába, Fiumébe és Cattaróba. J Hussey sorhajókapitány parancsot kap, hogy az amerikai DD98 ISRAEL (1090 t) rombolóval derítse fel a dalmát partok menti általános katonai és politikai helyzetet. A sorhajókapitány ezt nem találja kielégítőnek, különösen nem Cattaróban, ahol jó esély volt rá, hogy fegyveres összetűzések robbannak ki a jugoszlávok és az olaszok között.

1918. NOVEMBER 24.

A Spalatóban állomásozó amerikai tengeralattjáró-vadász egység parancsnoka, Charles Spafford sorhajóhadnagy Fiumébe rendeli a 124-es tengeralattjáró-vadászt, hogy ott a 127-e-

sel alakítson egy köteléket. A feladatuk, hogy vegyék amerikai lobogó alá a Buccariban álló négy osztrák-magyar torpedónaszádot, valamint a Porto Rében horgonyzó négy másik torpedónaszádot.

Az olaszok bejelentik, hogy átvették Fiume ellenőrzését

1918. NOVEMBER 26.

Montenegró kinyilvánítja a Szerbiához történő csatlakozását. Ezzel délen létrejött egy nagyszerb állam, északon pedig a Szerb-Horvát-Szlovén (SHS) állam.

Fiume: Megérkezik Splitből a RADEZKY és a ZRÍNYI kihajózott jugoszláv legénységével a fedélzetén az SC124 és az SC125 amerikai tengeralattjáró-vadász.

Polá: Az olaszok visszahoznak Buccariból 8 db volt cs. és kir. torpedónaszádot.

1918. NOVEMBER 27.

Az olaszok megszállják Arbét (Rab).

1918. NOVEMBER 28.

Vilmos császár aláírja a hivatalos lemondási okmányt.

Brit megszálló csapatokat küldenek Trentinoba.

Lemond a Lloyd Austriaco (Osztrák Lloyd) Osztrák Igazgató Tanácsa, miután az Olasz Kereskedelmi Bank, az olasz kormány támogatásával megvásárolja a bécsi Union Banktól a részvények nagyobb részét. A társaságot ezután átkeresztelik Lloyd Triestino névre.

1918. NOVEMBER 30.

A HMS CYCLAMEN befut Polaba.

1918. DECEMBER 01.

Polában a volt cs. és kir. hajókon ismét bevonják az olasz lobogót.

A két délszláv állam, Szerb-Horvát-Szlovén (SHS) Királyság néven egyesül a Karagyorgyevics dinasztia uralma alatt. A neve csak azután lett Jugoszláv Királyság, miután Sándor király 1929-ben feloszlatta a parlamentet, és a Haditengerészet ekkor kapta a Jugoszláv Királyi Haditengerészet nevet

1918. DECEMBER 02.

A szövetséges kormányfők Londonban tartott konferenciája megerősíti az Adria-tengernagyok november 16-án kelt szövetséges bizottsági döntéseit. A végrehajtás során elforduló különbségek elkerülésére elhatározzák, hogy mind a három megszállási övezetben felállítanak egy-egy amerikai, angol, francia és olasz tengernagyokból álló bizottságot. Ezek gondoskod-

nak arról is, hogy a szövetségesek által stratégiai okokból vagy a rend és nyugalom helyreállítása és fenntartása céljából végrehajtott megszállások egyetértésben történjenek.

1918. DECEMBER 03.

Polá: Válság tör ki Olaszország és Franciaország között, mert a franciák elkobzott kereskedelmi hajókat használtak.

1918. DECEMBER 19.

Cattaro: A Bocchéban lévő hajók nagy részét már leszerelték, a hadilőszert a KAISER FRANZ JOSEF I-re szállították át, melyet úszó lőszerraktárként Zanjiától valamivel távolabb horgonyoztak le.

1918. DECEMBER 20.

A szerb szárazföldi hadsereg minisztériumát kibővítették az SHS Királyság hadsereg és haditengerészeti minisztériumává.

Thaon di Revel tengernagy egyáltalán nem elégedett a szövetséges kormányfők december 2-i határozatával. A külügyminisztere részére küldött egy emlékiratot, amely a volt cs. és kir. flottának az olasz kikötőkbe való sürgés átvitelét hangsúlyozta.

1918. DECEMBER 31.

Kelly fregattkapitány a HMS LOWESTOFT fedélzetén a Bocchéba érkezik.

1919. JANUÁR

03. Kelly fregattkapitány Cattaróból Spalatoba távozik.
07. Cattaro: Befejeződik a lőszer kihajózása.
10. Cattaro: a leszerelt és lefegyverzett volt cs. és kir. hajókon bevonják a jugoszláv lobogót, és partra teszik a jugoszláv karbantartó legénységet és munkásokat.
13. Róma: A Haditengerészeti Minisztérium 1,3 millió líra pénzjutalmat ad egyenlő elosztásra Raffaele Rossettinek, Raffaele Paoluccinak és Constanzo Cianonak – ő volt a MAS95 parancsnoka – egy csatahajó elsüllyesztéséért.
18. Cattaro: Elrendelik a tengeralattjárók periszkópjainak kiszerezését.
19. Az olasz hadsereg győzelmi díszfelvonulást tart Triesztben.
27. Polá: A Szövetséges Duna Bizottság tisztjei Polába érkeznek pótalkatrészeket szerezni a Duna Flottilla számára.

1919. FEBRUÁR

A zágrábi nemzeti tanács felosztatja a Tengerészeti Kormány megbízottak irodáját, és helyette a jó öreg osztrák mintára Tengerészeti Szekciót (Mornaričko Odelenje) hoz létre, melynek élére Koch Metód tengernagyot nevezi ki.

1919. MÁRCIUS

21. **Magyarországon kikiáltják a Tanácsköztársaságot.**
23. Károly volt császár elhagyja az Eckartsau kastélyt és Kopfstetten állomáson át távozik Ausztriából